

Tutkimus

tieto

3/2003

Työmarkkinailmasto
syksy 2003

SAK

SUOMEN AMMATTILIITTOJEN KESKUSJÄRJESTÖ

Lokakuu 2003

Tilaukset

SAK/postitus
puh. (09) 7721 344

Sisällys

Sisällys	1
Työmarkkinailmasto syksy 2003	3
Suhtautuminen etujärjestöihin	3
SAK:lla jälleen kovin arvostus	3
Muiden järjestöjen välillä vain vähäisiä eroja	4
Työelämää ja verotusta koskevat mielipiteet	10
Usko työehtosopimukseen vahvaa	10
Vuokratyössä samat työehdot kuin vakituisessa työssä	10
Lakko on palkansaajan perusoikeus	10
Enemmistö haluaisi parantaa irtisanomissuojaa	11
Ansiosidonnaista työttömyysturvaa ei saa heikentää	11
Ei veroalea sosiaaliturvan kustannuksella	12
Käsitykset yritysten yhteiskunnallisesta vastuusta	31
Vaatimus yritysten yhteiskuntavastuusta voimistunut	31
Yrityksillä ei aitoa vastuuta työpaikoista	31
Suhtautuminen ulkomaalaisiin ja maahanmuuttajiin	47
Maahanmuutto ei ole lääke työvoimapulaan	47
Käsitykset eri tahojen työllisyystoimista	56
Ammattiyhdistysliike vakavimmin työttömyyttä vastaan	56
Luottamus eri tahojen työllisyystoimiin lievässä kasvussa	57
Työttömät uskovat edelleen ay-liikkeeseen	58
Puolueiden palkansaajaidentiteetti	63
Vasemmistopuolueet palkansaajien takuumiehiä	63
SDP:n kannattajat tyytyväisimpiä omaan puolueeseensa	63

Työmarkkinailmasto syksy 2003

Suomen Gallup on kevästä 1995 seurannut suomalaista työmarkkinailmastoja ja sen kehittymistä kahdesti vuodessa. Tutkimuksella selvitetään suomalaisten suhtautumista työmarkkinoiden etujärjestöihin sekä yleisimpiä työmarkkina- ja yhteiskuntapoliittisia näkemyksiä. Tutkimus tehdään Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:n toimeksiannosta.

Tänä syksynä tutkimuksen kohteena olivat kansalaisten käsitykset työsuhteen vähimmäisehdoista, irtisanomissuojasta, työttömyysturvasta ja verotuksesta sekä yritysten yhteiskuntavastuusta. Tutkimuksessa on myös säännöllisesti seurattu suomalaisten suhtautumista etujärjestöjen työhön ja yhteiskunnan eri toimijoiden toimiin työllisyyden parantamiseksi sekä puolueiden palkansaajaidentiteetin kehittymistä.

Tutkimusaineisto kerättiin Suomen Gallupin CAPI-Omnibus -tutkimuksen yhteydessä henkilökohtaisina haastatteluina 18.8.-22.9.2003 välisenä aikana. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1004. Vastajat edustavat koko maan 15 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaa pois lukien. Tulosten luottamusväli on $\pm 3\%$.

Suhtautuminen etujärjestöihin

SAK:illa jälleen kovin arvostus

SAK nauttii kansalaisten parissa suurempaa arvostusta kuin mikään muu tutkittu järjestö. Kaksi suomalaista kolmesta (65 %) sanoo arvostavansa SAK:n työtä. Suomalaisten erittäin myönteinen käsitys SAK:sta on pysynyt vakaana koko tutkimusajan eli vuodesta 1995 lähtien.

Etujärjestöjen työtä koskeville arvioille on koko ajan ollut ominaista tietty sahausliike. Koskaan sen enempää ala- kuin ylämäkikään ei ole jatkunut puolen vuoden kuluttua tapahtuneessa uusintamittauksessa. Merkillepantavaa tuloksissa on ollut myös se, että keväisin kansalaiset ovat yleensä hilanneet arvosanojaan ylöspäin ja syksyyn tultaessa hieman alaspäin. Tänäkin syksynä etujärjestöjen arvostuksessa on tapahtunut pieni nytkähdys alaspäin viime kevään lukemista lähelle edellisen vuoden syksyn lukemia. Pitkällä aikavälillä näkemykset ovat tutkimusjakson kuluessa kuitenkin vähitellen muuttuneet enemmän myönteiseen kuin kielteiseen suuntaan. Arvostuksen heilahtelut ovat yleensä koskeneet samanaikaisesti kaikkia järjestöjä. Organisaatioiden välinen järjestys on pääosin pysytellyt entisellään.

SAK:n tulokset ovat kuitenkin heilahdelleet vähiten ja sen kehitys on ollut pitkällä aikavälillä myönteisintä muihin etujärjestöihin verrattuna. SAK:ta arvostetaan varsin yleisesti myös sen 'luonnollisten vastustajien' joukossa, määriteltiinpä asia poliittis-ideologisten tai edunvalvonnallisten vastakkainasettelujen perusteella.

Esimerkiksi kokoomuksen kannattajien enemmistö (55 %) tunnustaa SAK:n työn arvon, samoin keskustalaisten (54 %). Johtavassa asemassa tai ylempänä toimihenkilönä työskentelevistä 58 prosenttia antaa arvoa SAK:n työlle. Arvostus jää

vähäisemmäksi vain maatalousyrittäjien keskuudessa. Heistä vajaa kolmannes suhtautuu SAK:n työhön positiivisesti.

SAK nauttii melkoista arvostusta myös jäsenistönsä parissa. Jopa neljä sak:laista viidestä (81 %) antaa tunnustusta omalle järjestölleen. Myös valtaosa STTK:n (71%) ja Akavan (67 %) ja Suomen Yrittäjät ry:nkin (66 %)jäsenistöstä tunnustavat 'naapurijärjestön' työn arvon. Puolueittain tarkasteltuna neljä viidestä (80 %) sosiaalidemokraatista ja vasemmistoliittolaisesta kertoo arvostavansa SAK:n työtä. Myös valtaosa Vihreän liiton kannattajista (78 %) kertoo arvostavansa SAK:ta ja kaikkien muidenkin puolueiden enemmistöt ajattelevat samoin.

Muiden järjestöjen välillä vain vähäisiä eroja

Suomen Yrittäjät ry:tä arvostaa 56 prosenttia. Enemmistö antaa arvoa myös Palvelutyönantajien (53 %), Akavan, STTK:n (molemmat 51 %) sekä MTK:n (50 %) työlle. Vain Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT:n saama luku alittaa niukasti 50 prosentin (48 %).

Ylemmän keskiasteen koulutuksen suorittaneet sekä toimihenkilöammateissa työskentelevät ajattelevat keskimääräistä myönteisemmin **STTK:n** tekemästä työstä. Myös keski-ikäisissä ja työväestöön kuuluvissa on paljon STTK:n toimia arvostavia. Varsinkin vihreät pitävät STTK:ta arvossaan. Sosiaalidemokraateilta riittää SAK:n lisäksi myönteisiä ajatuksia myös STTK:lle. Järjestön omien jäsentenkin arviot ovat varsin positiiviset.

Akavalaisten arviot **Akavasta** ovat erittäin myönteisiä. Peräti 47 prosenttia näkee aiheutta arvostaa sen työtä paljon, 35 prosenttia melko paljon. Ylemmät toimihenkilöt suhtautuvat Akavan työhön positiivisemmin kuin muut ammattiryhmät ja korkeakoulututkinnon suorittaneet myönteisemmin kuin muunlaista koulutusta saaneet. Suurimpien puolueiden kannattajista erottuvat samasta syystä kokoomuslaiset ja vihreät. Kriittisyyttä löytää MTK: jäsenten ja maatalousyrittäjien joukoista.

Palvelutyönantajat ry nauttii ylempien toimihenkilöiden ja työntekijöiden parissa hieman suurempaa arvostusta kuin maanviljelijöiden ja alemmien toimihenkilöiden keskuudessa. Suurten puolueiden kannattajien näkemykset ovat pääosin varsin myönteiset. Vihreiden kuva on tästäkin järjestöstä keskimääräistä parempi.

TT:n työtä arvostavat keskimääräistä enemmän ylempiin toimihenkilöihin kuuluvat, parhaiten koulutetut sekä Akavan jäsenet. Vihreiden ja kokoomuslaisten keskuudesta löytyy enemmän TT:tä ymmärtäviä kuin muiden puolueiden kannattajista. Vasemmistoliittolaisten ja keskustalaisten enemmistöt suhtautuvat järjestöön kriittisesti.

Maatalousyrittäjät, MTK:n jäsenet ja Suomen Keskustan kannattajat ovat ne tunnusmerkit, joiden perusteella varmimmin löytää **MTK:lle** myötämielisiin piireihin. Vaikka tietty 'maaseutumaisuus' painottuu vastauksissa, on sanottava, että MTK kerää arvostusta suhteellisen paljon kaikissa ryhmissä. Enemmistön reaktiot ovat kielteiset opiskelijoiden ja työttömien parissa. Pääkaupunkiseudulla asuvista 46 prosenttia ei arvosta järjestöä ja sen työtä. Sekä kokoomuslaisten että vasemmistoliittolaisten keskuudessa vastaava ryhmä on 49 prosentin suuruinen.

Oheiseen taulukkoon on kerätty neljän etujärjestön jäsenten arviot omastaan ja kolmesta muusta organisaatiosta. Kullakin sarakkeella kerrotaan kyseisen järjestön jäsenten ilmaisema arvostus riveillä mainituista etujärjestöistä.

Taulukko 1. Etujärjestöjen jäsenten eräisiin etujärjestöihin kohdistama arvostus (melko vähän+ei lainkaan osuuksien erotukset paljon+melko paljon osuuksista).

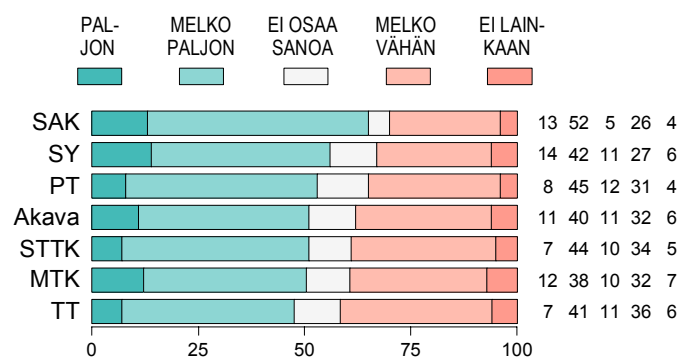
	SAK	STTK	AKAVA	MTK
• SAK.....	+63	+42	+37	-15
• STTK.....	+10	+50	+23	-27
• AKAVA.....	+12	+20	+64	-25
• MTK.....	+5	+9	+38	+54

Itseisarvoltaan suuri ja etumerkiltään positiivinen luku tarkoittaa siten sitä, että ko. järjestön jäsenissä on selvästi enemmän myönteisesti kuin kielteisesti ajattelevia, negatiivisella etumerkillä varustetut, itseisarvoltaan vastaavankokoiset luvut päinvastaisesta tilanteesta. Arviot 'omasta' järjestöstä on lihavoitu.

Vaikuttaa siltä, että kaikilla järjestöillä on tällä hetkellä melko paljon tyytyväisiä jäseniä. Luvuista käy lisäksi konkreettisesti ilmi maaseudun ja taajamien välinen jako. MTK:n jäsenet ovat suhteellisen varauksellisia näkemyksissään palkansaaja-keskusjärjestöistä. Vaikka SAK:n ja STTK:n jäsenten MTK:ta koskevia mielipiteitä kuvaava indeksiluku on etumerkiltään positiivinen, lukujen itseisarvot ovat varsin lähellä nollaa. Tämä tarkoittaa mielipiteiden jakautuvan järjestöstä voimakkaasti puolesta ja vastaan.

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 1. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

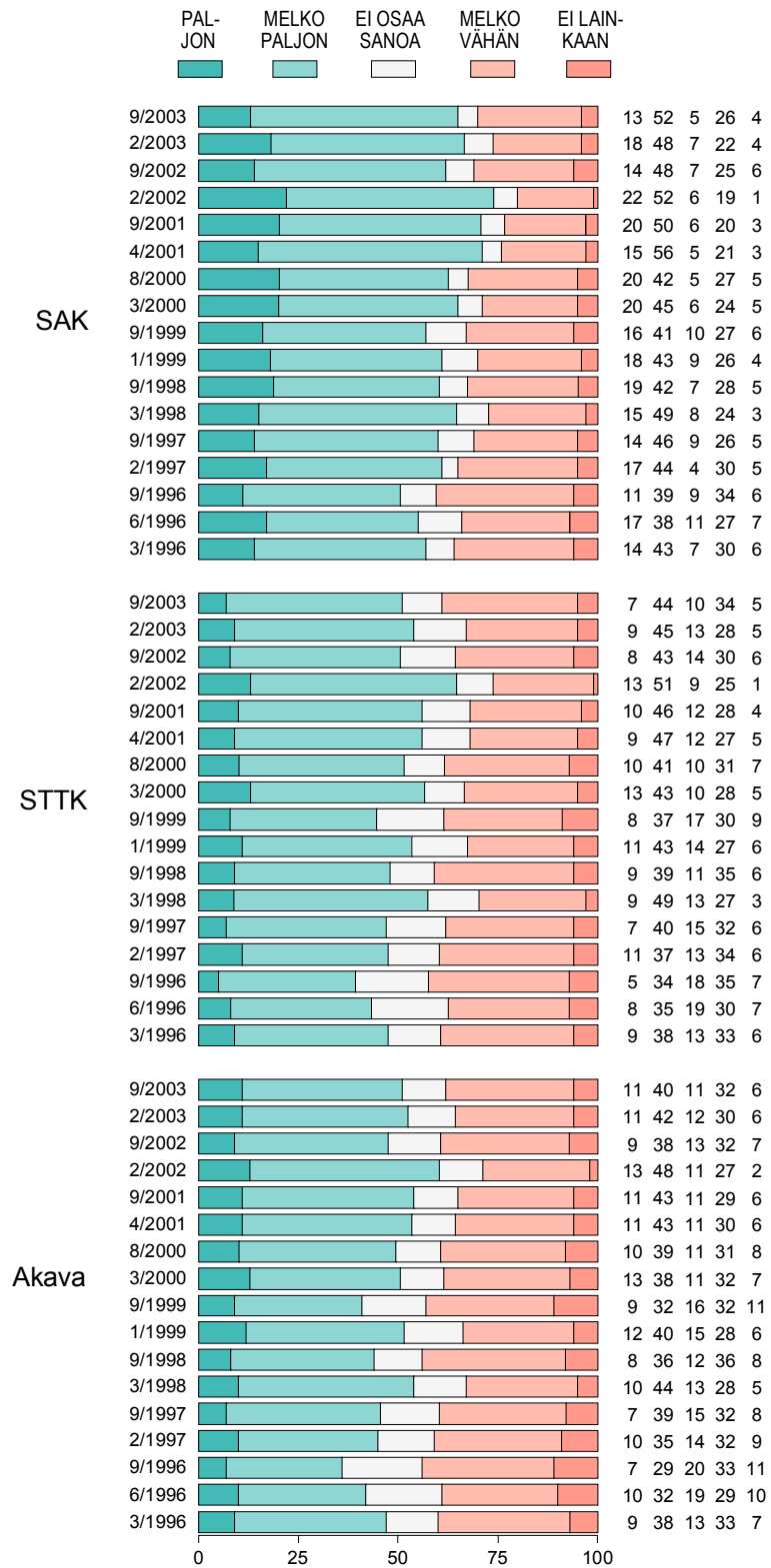

Suomen Gallup 2003 PGraphics

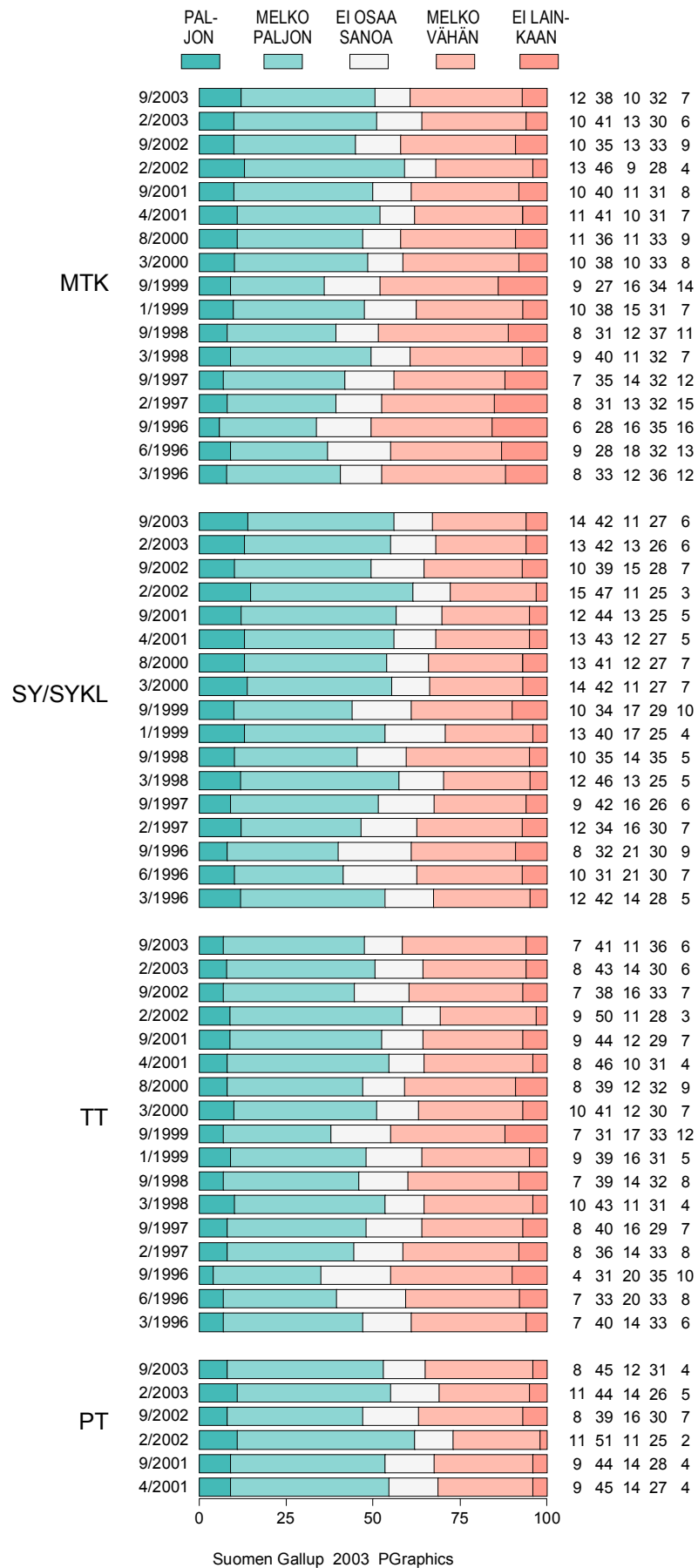

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 111. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

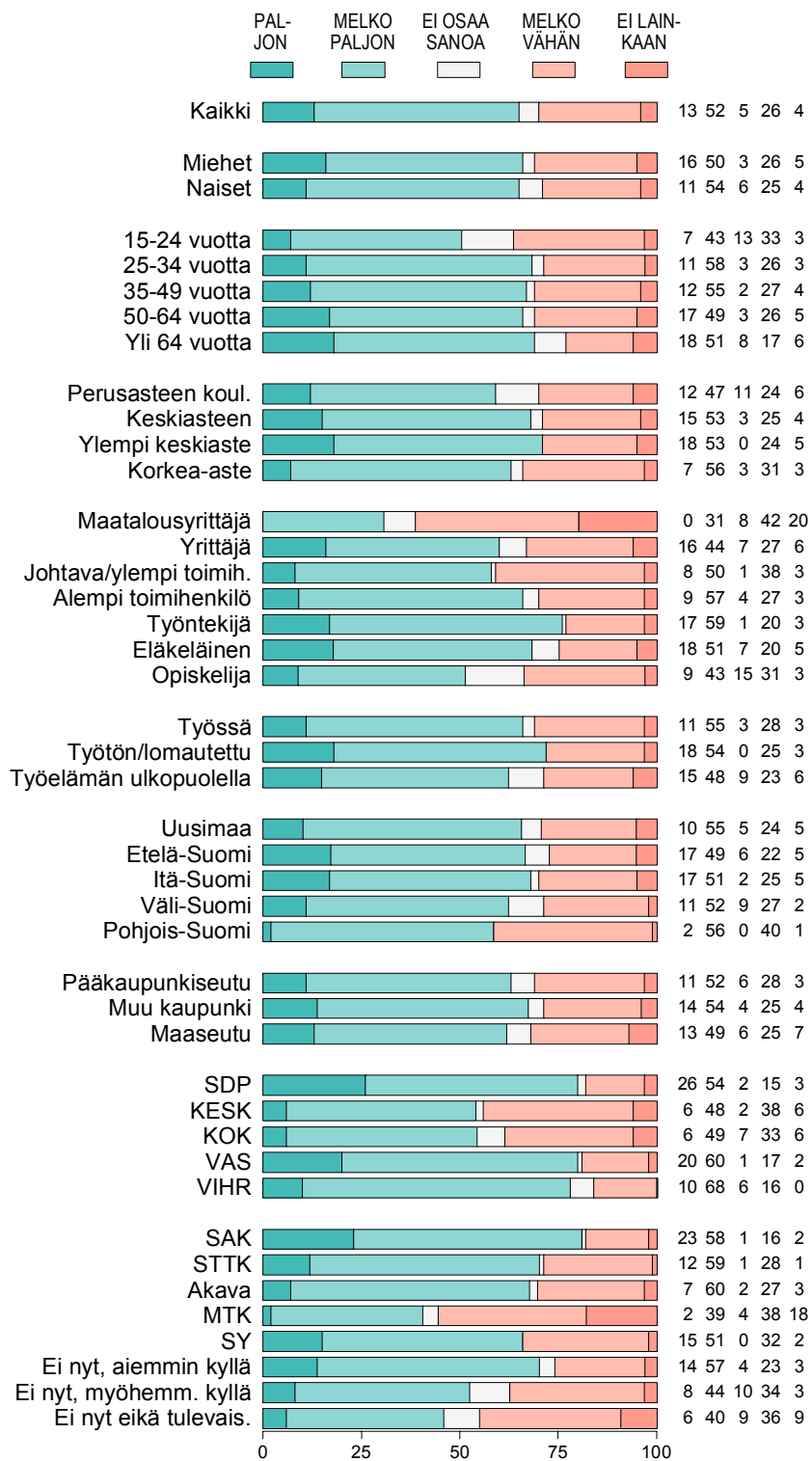

Kuvio 1t2. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 1-1. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ: SAK (%)

Työelämää ja verotusta koskevat mielipiteet

Usko työehtosopimukseen vahvaa

Suomalaiset ovat hyvin yksimielisiä (87 %) siitä, että 'työsuhteen vähimmäisehdoista on sovittava työehtosopimuksilla, sillä yksittäinen työntekijä ei pysty tasavertaisesti sopimaan palkastaan työnantajan kanssa'. Mielipide on pysytellyt vakaana vuodesta 1995 lähtien, mutta on kuitenkin neljässä viimeksi toteutetussa tutkimuksessa asettunut korkeammalle tasolle kuin aiempina vuosia.

Enemmistö kaikissa väestöryhmissä vaatii työsuhteen vähimmäisehtojen sopimisesta työehtosopimuksin. Pienet erot syntyvät asiasta vakuuttuneisuuden asteen perusteella eli siitä, keskittyvätkö vastaukset vaihtoehtoon 'täysin samaa mieltä' vai 'jokseenkin samaa mieltä'. Keskimääräistä voimakkaammin työehtosopimista puolustavat sosiaalidemokraatit, Vasemmistoliiton ja Vihreiden kannattajat, työntekijät ja palkansaajien keskusjärjestöjen jäsenet.

Työsuhteen vähimmäisehdoista on sovittava kansalaisten mielestä siksi, että työntekijöiden koetaan jäävän heikoille, jos sopiminen siirtyisi kokonaisuudessaan työpaikoille (74%).

Vain reilu kolmannes suomalaisista (37 %) antaisi työnantajille oikeuden palkata työntekijöitä työsuhteeseen niillä ehdoilla, joilla työntekijät henkilökohtaisesti suostuvat töitä tekemään ilman mitään työehtosopimuksia. Selvä enemmistö torjuu tällaisen mahdollisuuden (62 %).

Vuokratyössä samat työehdot kuin vakituudessa työssä

Suomalaiset ovat yksimielisiä (92%) siitä, että työnantajien tulisi noudattaa työntekijöiden kohtelussa samoja vähimmäisehtoja riippumatta siitä, kuuluvatko työnantajat oman alansa liittoon vai eivät. Mielipide on vahvistunut edelleen vuodesta 2000. Eri mieltä tästä periaatteesta on vain kuusi prosenttia kansalaisista.

Kansalaisten yksimielisyys on miltei yhtä suurta kun esitettiin, että 'samaa työtä tehtäessä työntekijöillä pitää olla samat vähimmäistyöehdot siitä riippumatta, ovatko he vakituudessa työsuhteessa yritykseen vai vuokratyöntekijöitä'. Näin ajattelee 87 prosenttia suomalaisista.

Lakko on palkansaajan perusoikeus

Valtaosa (83 %) maamme aikuisväestöstä pitää lakko-oikeutta palkansaajien perusoikeutena, jota ei tule rajoittaa nykyisestä. Melkein joka toinen suomalainen on asiasta täysin vakuuttunut. Erityisen painokkaasti tätä mieltä ovat työntekijät ja alemmat toimihenkilöt sekä varttuneemmat ikäluokat. Vain maatalousyrittäjien ja Suomen Yrittäjien jäsenten joukossa käsitykset työntekijöiden lakko-oikeudesta jakaantuvat vahvasti.

Vasemmistopuolueiden kannattajat pitävät lakko-oikeutta erityisen tärkeänä, sillä vasemmistoliittolaisista 75 prosenttia ja sosiaalidemokraateista 59 prosenttia on väitteen kanssa täysin samaa mieltä. Muidenkin suurimpien puolueiden kannattajien enemmistöt seisovat väitteen takana, joskin porvaripuolella esiintyy jonkin verran varauksellisuutta.

Enemmistö haluaisi parantaa irtisanomissuojaa

Suomalaisten mielestä työntekijöiden irtisanomissuojaa pitäisi ennemmin parantaa kuin heikentää. Asiaa tarkasteltiin kahden väittämän avulla. Ensin todettiin, että 'työntekijöiden irtisanomissuoja on niin hyvä, että sitä pitäisi pikemminkin heikentää kuin parantaa'. Toisessa väittämässä asiaa lähestyttiin päin vastaisesta näkökulmasta ja väitettiin, että 'työntekijöiden irtisanomissuojaa pitäisi parantaa nykyisestä seuraavalla tulosopimuskierröksellä'.

Saadut vastaukset ovat varsin yksiselitteiset. Enemmistö (61 %) asettuu sille kannalle, että irtisanomissuojaa tulisi parantaa nykyisestä, ja samaan hengenvetoon irtisanomissuojan heikentämisvaatimus torjutaan (69 %). Ammattiryhmistä työntekijät, työttömät ja eläkeläiset toivovat irtisanomissuojaan vahvistusta, kun yrittäjät ja maatalousyrittäjät esittävät vastakkaisia näkemyksiä. Toimihenkilöväestö asettuu näiden ääripäiden väliin. Ylemmille toimihenkilöille on tunnusomaista se, että enemmistö ei parantaisi irtisanomissuojaa, mutta ei lähtisi liioin heikentämään sitä.

Vasemmistoliiton ja SDP:n kannattajat näkisivät mielellään irtisanomissuojan parantuvan nykyisestä. Kokoomuksen ja Keskustan kannattajat ovat jonkin verran varauksellisempia, joskin enemmistö heistäkin torjuu heikentämisajatukset.

SAK:n jäsenten kanta ei jää epäselväksi. Heidän mielestään irtisanomissuojaa ei missään tapauksessa saa heikentää, vaan päinvastoin sitä tulee vahvistaa. Myös STTK:n jäsenten mieltymykset ovat samansuuntaiset, joskaan eivät aivan yhtä ehdottomat.

Ansiosidonnaista työttömyysturvaa ei saa heikentää

Suomalaiset ottavat tiukasti kantaa myös ansiosidonnaisen työttömyysturvan puolesta. Yli 80 prosenttia kansasta evästäää ammattiyhdistysliikettä huolehtimaan siitä, ettei ansiosidonnaista työttömyysturvaa heikennetä maassamme. Tulos on liki muuttumaton viime keväästä.

Enemmistö (50 %) pitää asiaa jopa niin tärkeänä, että vaatii tätä ehdottomasti. Varsinkin alemmat toimihenkilöt (59 %), työntekijät (59 %) sekä työttömät (72 %) esittävät vaatimuksen tiukassa muodossa.

Tässäkin tapauksessa poliittiset mieltymykset ohjailevat kannanoton ehdottomuutta. Sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliittolaiset antavat evästyksensä asteikon ehdottomimmassa muodossa, kun useat keskustalaiset ja kokoomuslaiset tyytyvät olemaan esitetyn kanssa jokseenkin samaa mieltä. Näissäkin ryhmissä ansiosidonnaisen työttömyysturvan tulevaisuudesta kannetaan kuitenkin aitoa huolta.

SAK:laiset patistavat ammattiyhdistysliikettä huolehtimaan ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta tiukemmin kuin muiden palkansaajakeskusjärjestöjen jäsenet. STTK:n jäsenten näkemykset ovat kuitenkin lähes yhtä vankkumattomat. Moni Akavan jäsen kyllä kannattaa asiaa, mutta ei esitä mielipidettään aivan yhtä ehdottomasti.

Ei veroalea sosiaaliturvan kustannuksella

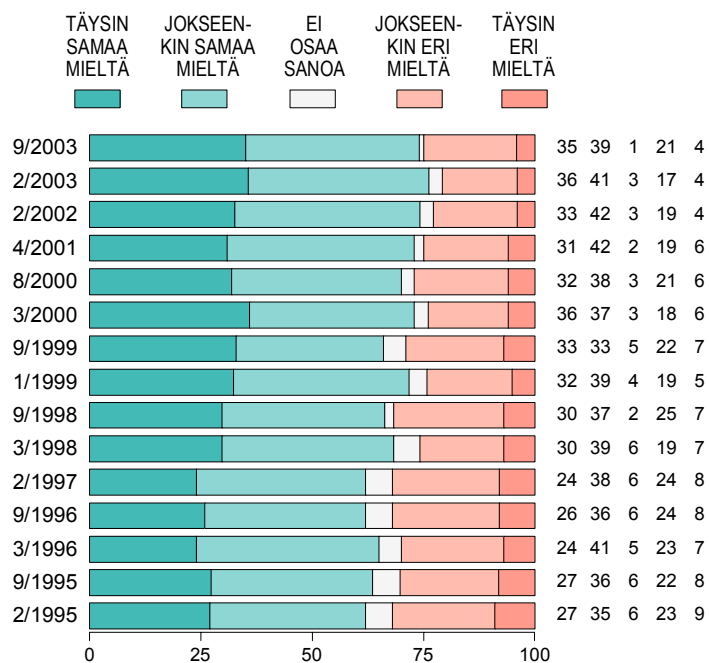
Suomalaiset ovat hyvin yksimielisiä (84%) siitä, ettei verotusta ole järkevä alentaa, jos se merkitsee sosiaaliturvan ja julkisten palveluiden heikkenemistä. Tämä mielipide on jos mahdollista vielä voimistunut viime keväästä.

Etenkin varttunut osa kansasta torjuu veroalet, mikäli seurauksena on sosiaaliturvan huonontuminen. Mitä enemmän kansalaisella on ikää, sitä todennäköisemmin hän asettaa sosiaaliturvan ja julkiset palvelut veronalennusten edelle.

Vasemmistoliiton ja vihreiden kannattajat ovat muita vakuuttuneempia siitä, että veronalennuksia ei voi subventoida palveluiden heikentämisellä. Myös sosiaalidemokraattien parissa asia koetaan keskimääräistä voimakkaammin tällä tavoin.

Työmarkkinailmasto 9/2003

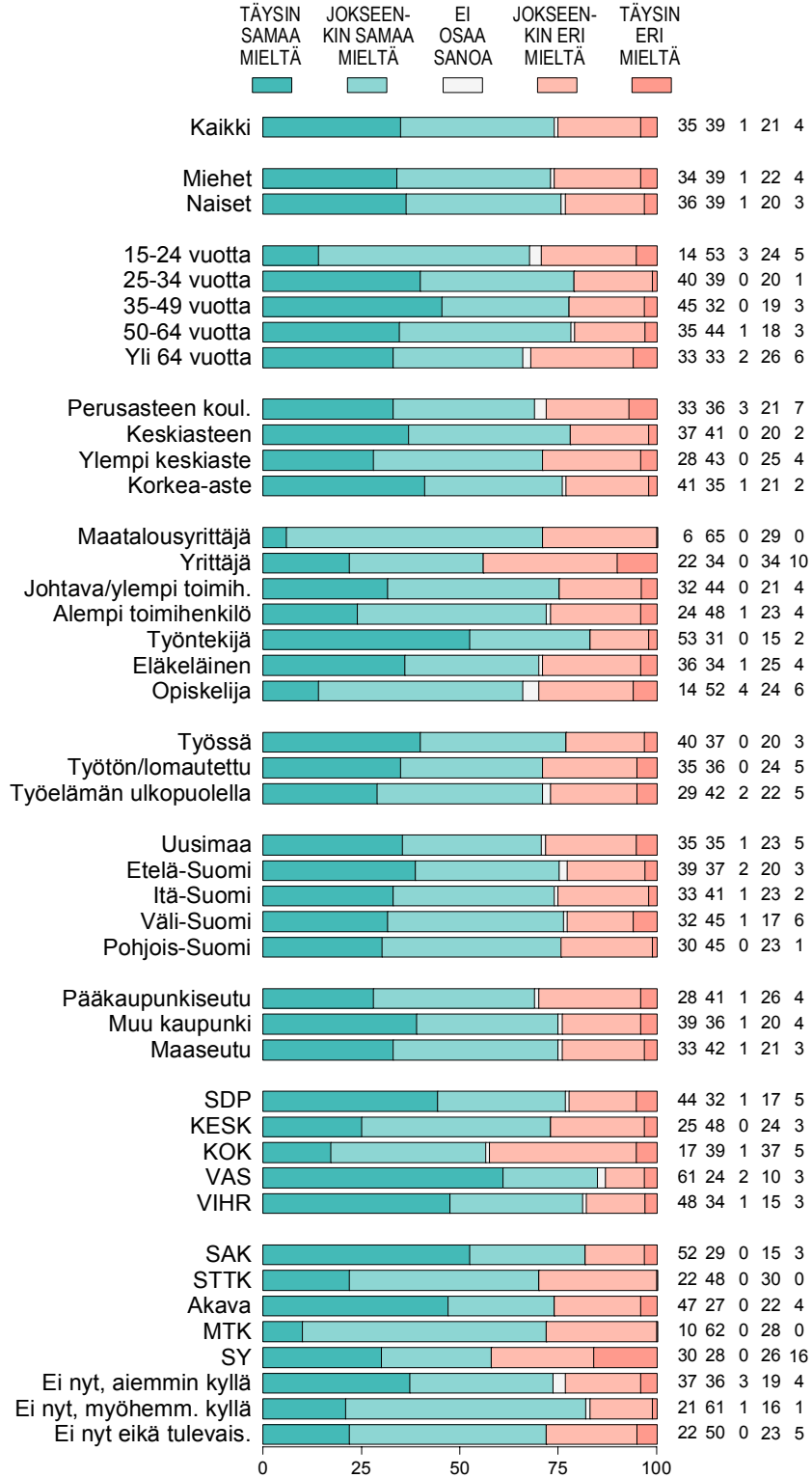
Kuvio v1. "Työntekijät ovat heikoilla, jos palkoista ja muista työsuhteen ehdoista sovitaan kokonaisuudessaan työpaikoilla" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

Työmarkkinailmasto 9/2003

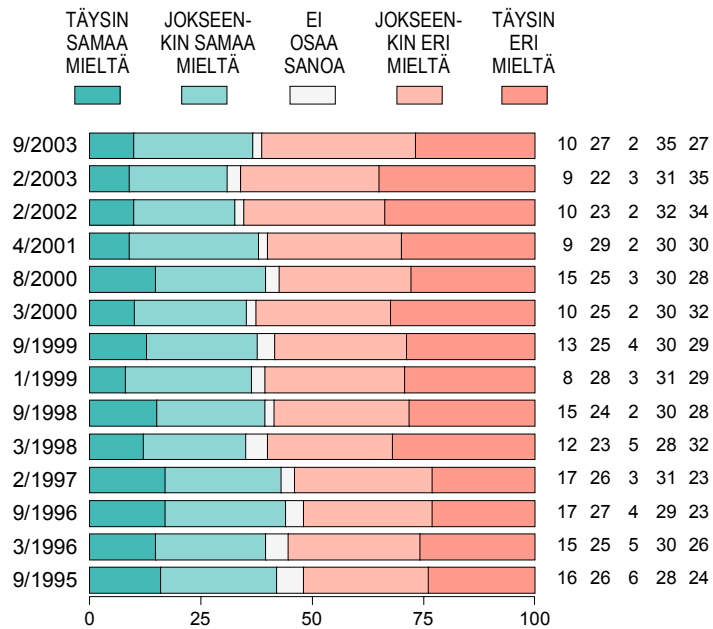
Kuvio 2-1. "Työntekijät ovat heikoilla, jos palkoista ja muista työsuhteen ehdoista sovitaan kokonaisuudessaan työpaikoilla" (%).

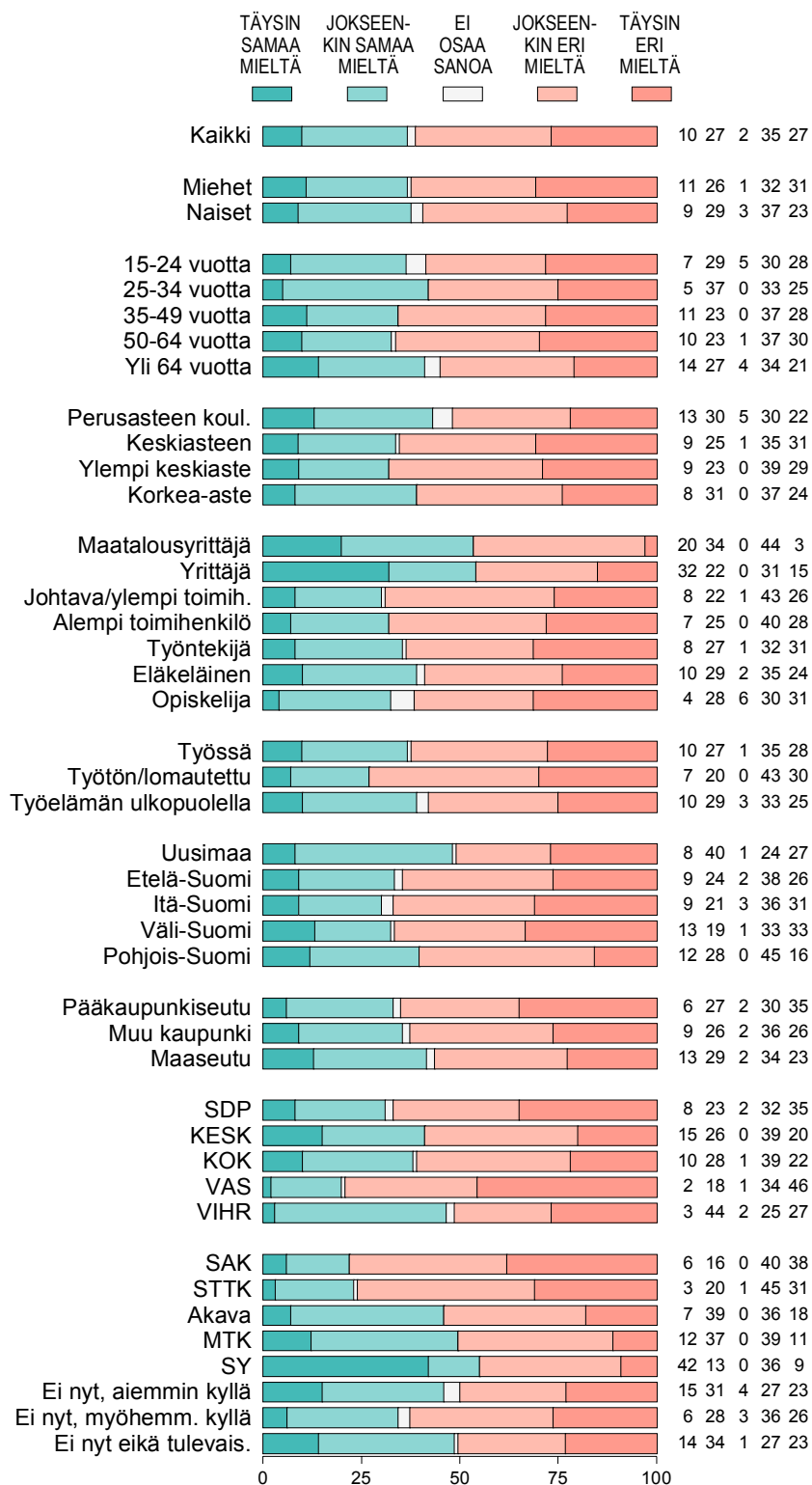

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v2. "Työnantajilla pitäisi olla oikeus palkata työntekijöitä työsuhteeseen niillä ehdoilla (esim. palkat ja irtisanomisajat), joilla työntekijät henkilökohtaisesti suostuvat töitä tekemään ilman mitään työehtosopimuksia" (%).

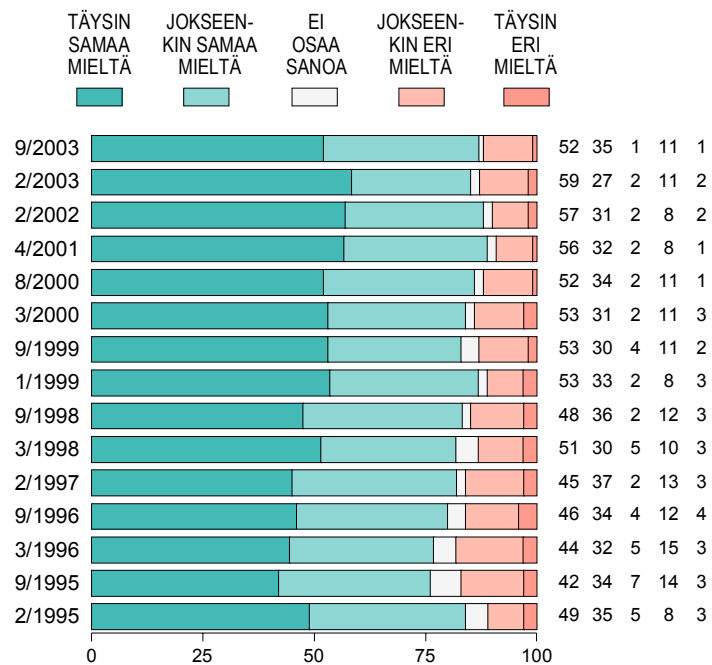

Kuvio 2-2. "Työnantajilla pitäisi olla oikeus palkata työntekijöitä työsuhteeseen niillä ehdoilla (esim. palkat ja irtisanomisajat), joilla työntekijät henkilökohtaisesti suostuvat töitä tekemään ilman mitään työehtosopimuksia" (%).

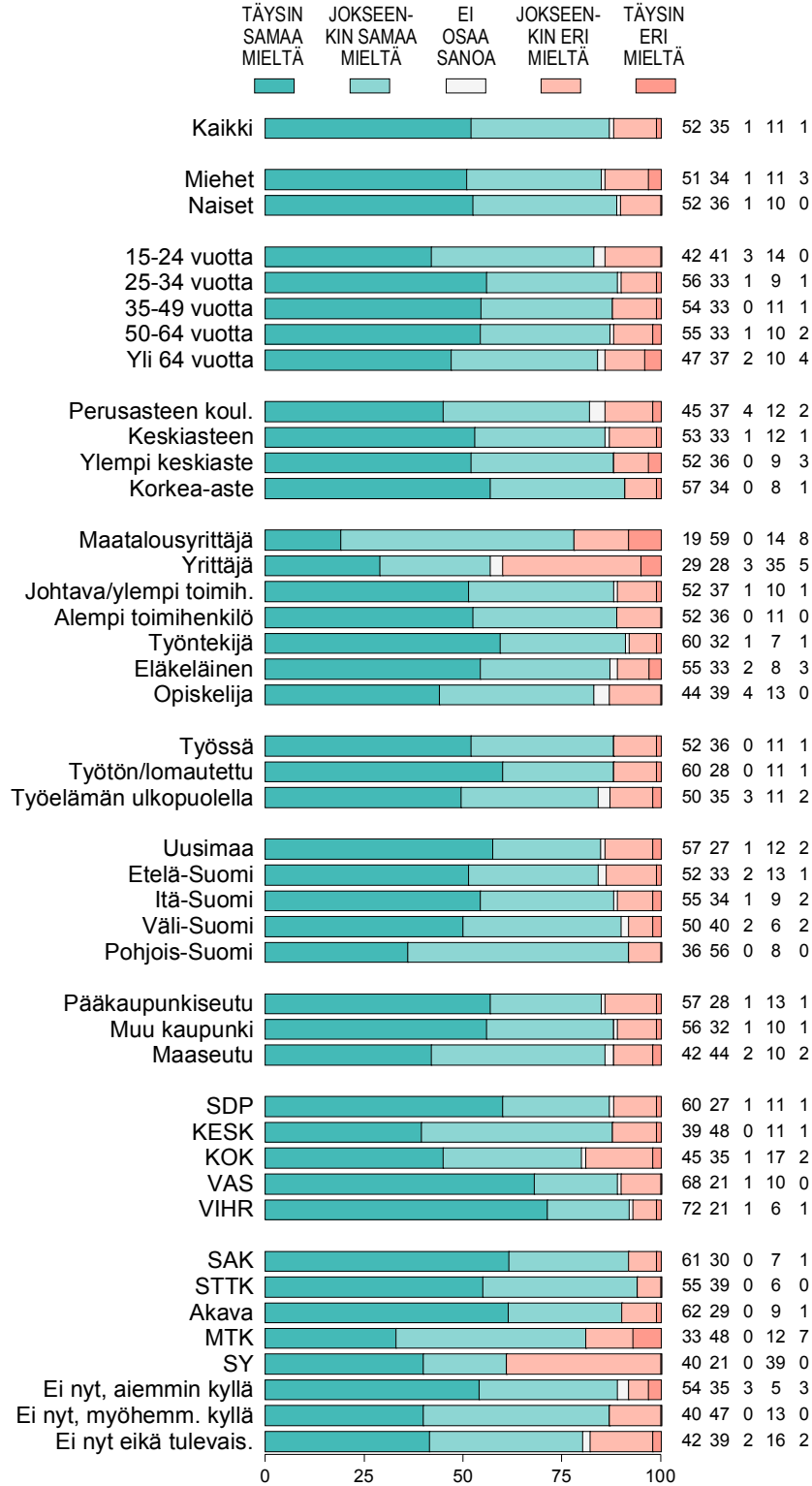

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v3. "Työsuhteen vähimmäisehdoista (esim. palkat ja irtisanomisajat) tulee sopia työehtosopimuksilla, sillä yksittäinen työntekijä ei pysty tasavertaisesti sopimaan palkastaan työnantajan kanssa" (%).

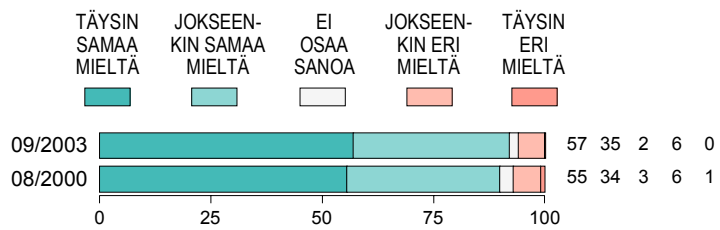

Kuvio 2-3. "Työsuhteen vähimmäisehdoista (esim. palkat ja irtisanomisajat) tulee sopia työehtosopimuksilla, sillä yksittäinen työntekijä ei pysty tasavertaisesti sopimaan palkastaan työnantajan kanssa" (%)

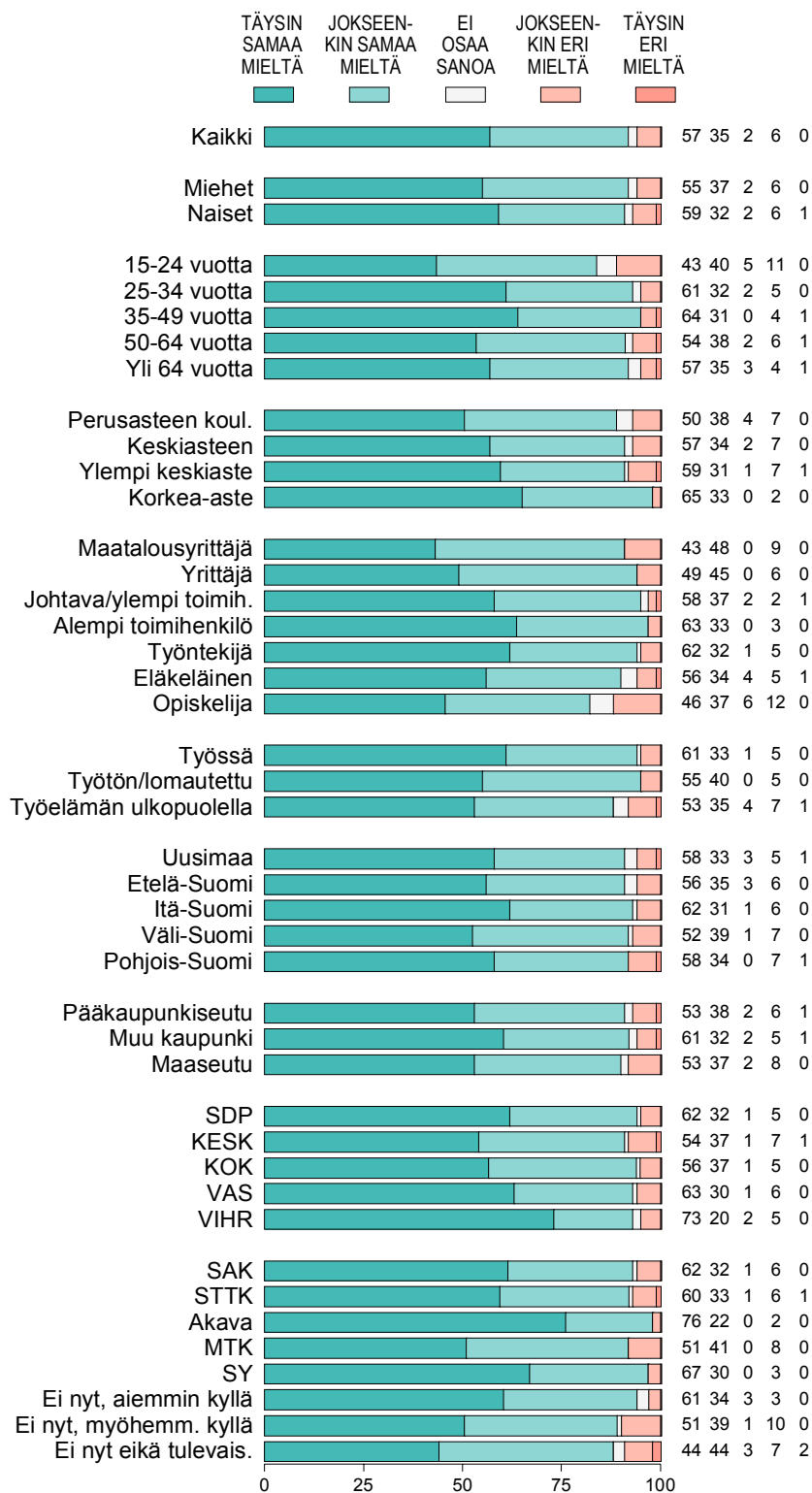
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v4. "On kohtuullista, että kaikki työnantajat noudattavat työntekijöiden kohtelussa samoja vähimmäisehtoja riippumatta siitä kuuluvatko työnantajat oman alansa liittoon vai eivät" (%).

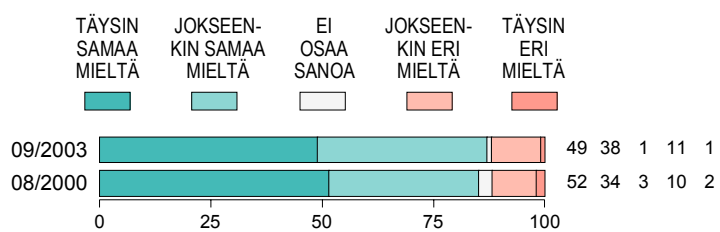
Suomen Gallup 2003 PGraphics

Kuvio 2-4. "On kohtuullista, että kaikki työnantajat noudattavat työntekijöiden kohtelussa samoja vähimmäisehtoja riippumatta siitä kuuluvatko työnantajat oman alansa liittoon vai eivät" (%).

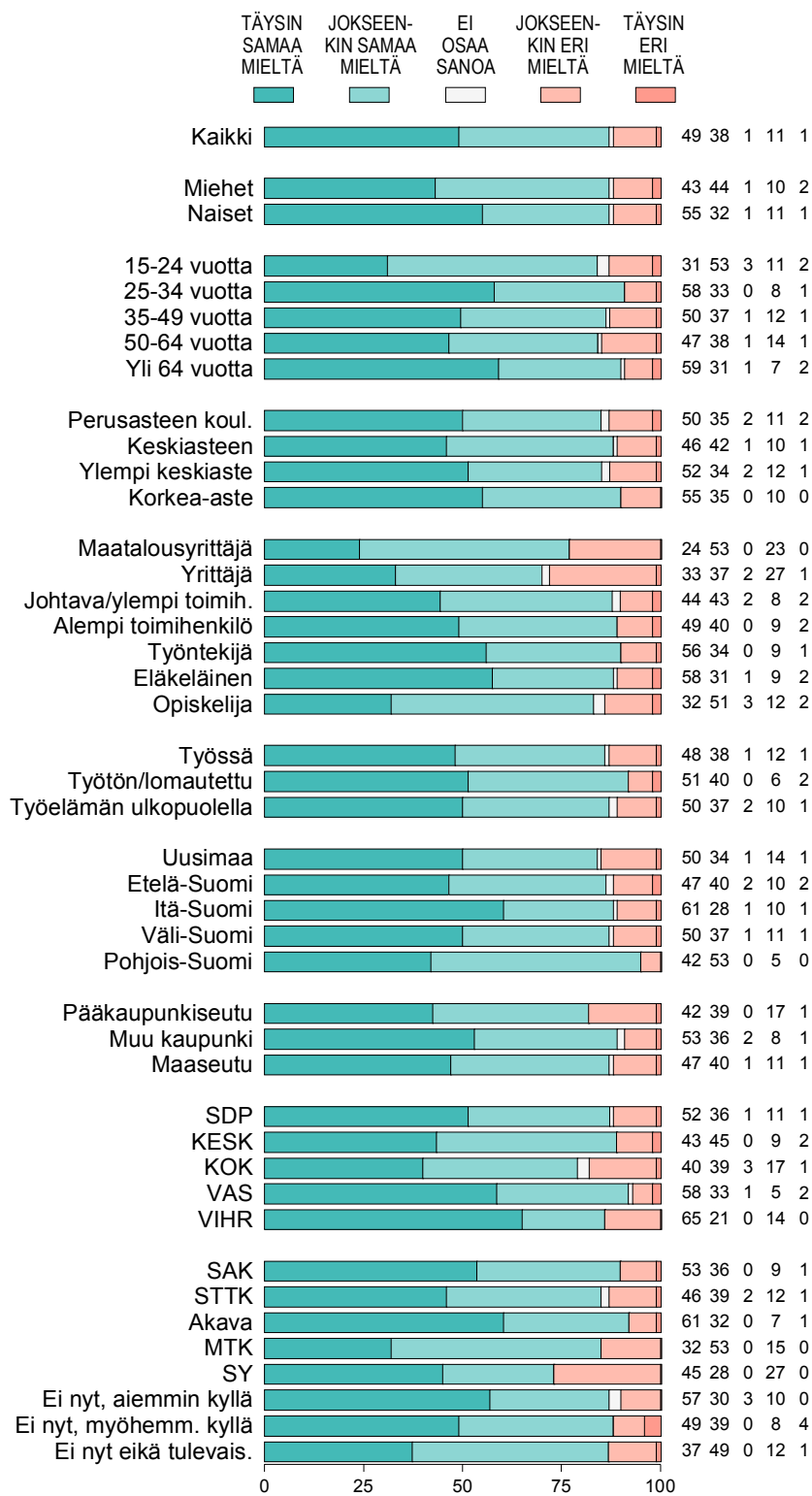
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v5. "Samaa työtä tehtäessä työntekijöillä pitää olla samat vähimmäistyöehdot siitä riippumatta ovatko he vakituisessa työsuhteessa yritykseen vai vuokratyöntekijöitä" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

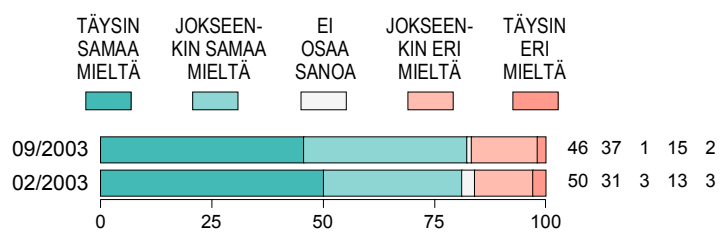
Kuvio 2-5. "Samaa työtä tehtäessä työntekijöillä pitää olla samat vähimmäistyöehdot siitä riippumatta ovatko he vakituksessa työsuhteessa yritykseen vai vuokratyöntekijöitä" (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

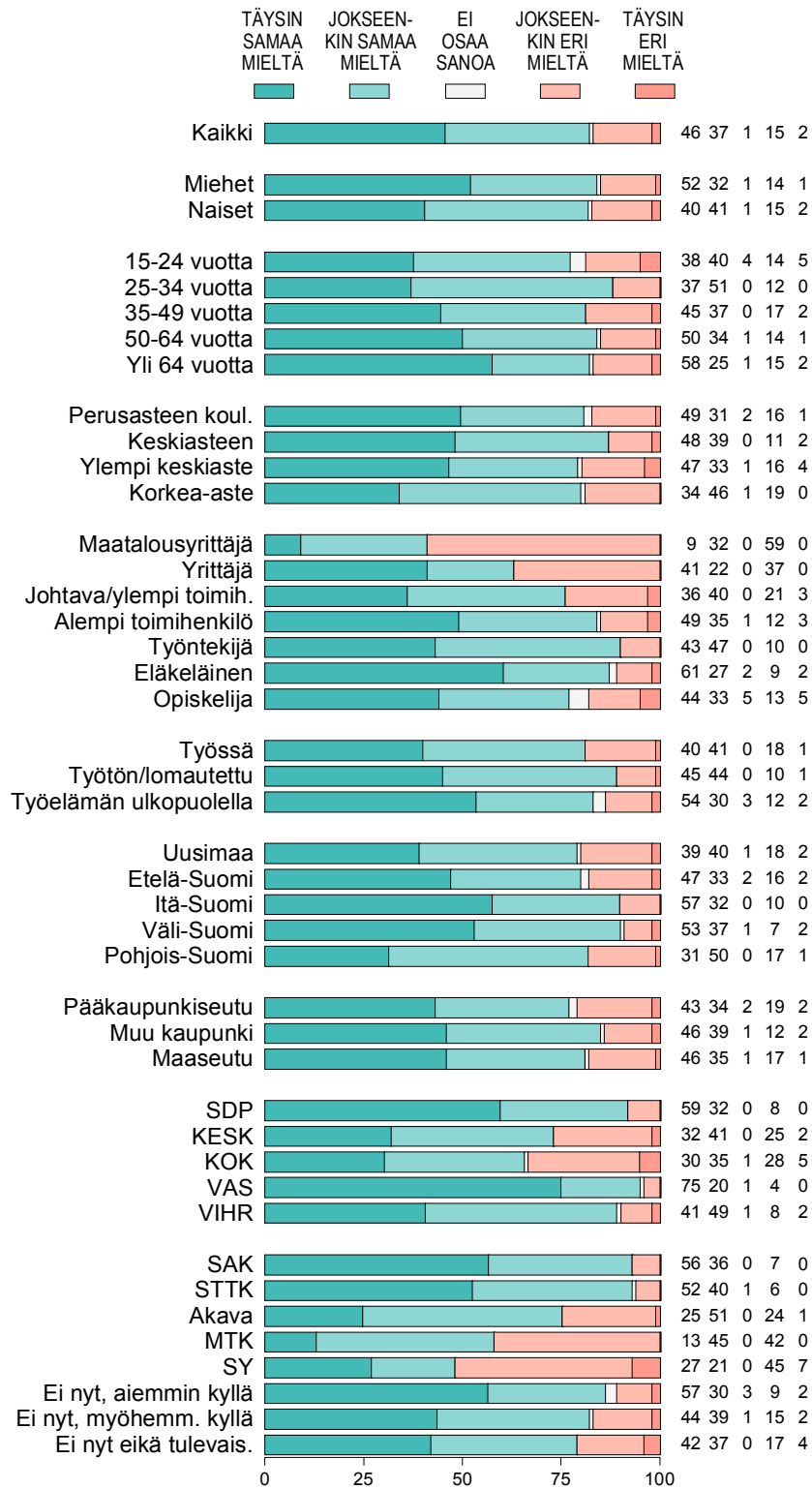
Kuvio v6. "Lakko-oikeus on palkansaajien perusoikeus, jota ei tule rajoittaa nykyisestä" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

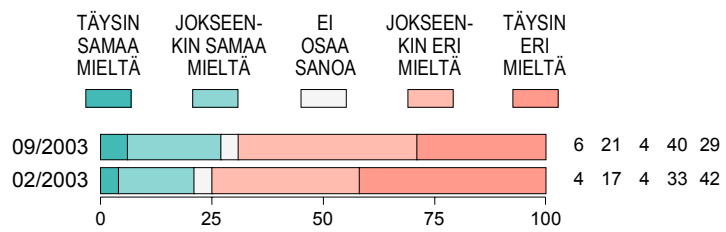
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-6. "Lakko-oikeus on palkansaajien perusoikeus, jota ei tule rajoittaa nykyisestä" (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

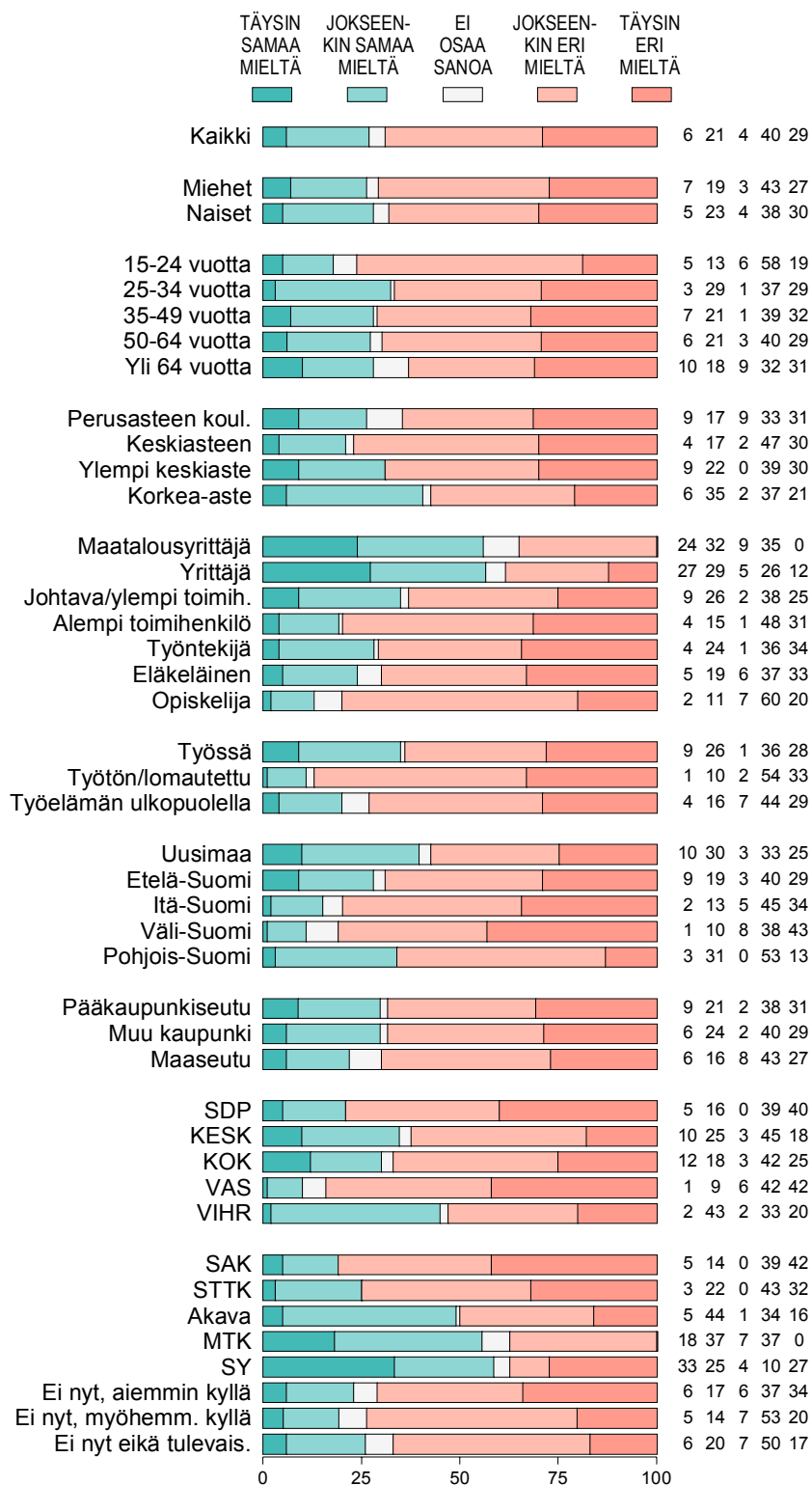
Kuvio v8. "Työntekijöiden irtisanomissuoja on niin hyvä, että sitä pitäisi pikemminkin heikentää kuin parantaa" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

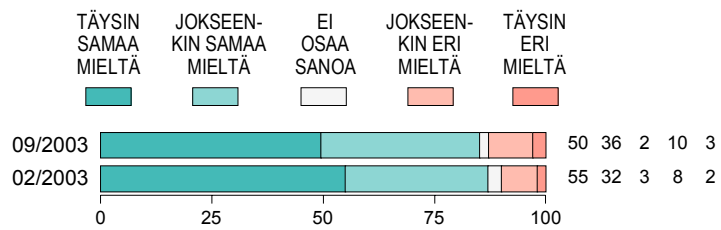
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-8 "Työntekijöiden irtisanomissuoja on niin hyvä, että sitä pitäisi pikemminkin heikentää kuin parantaa" (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

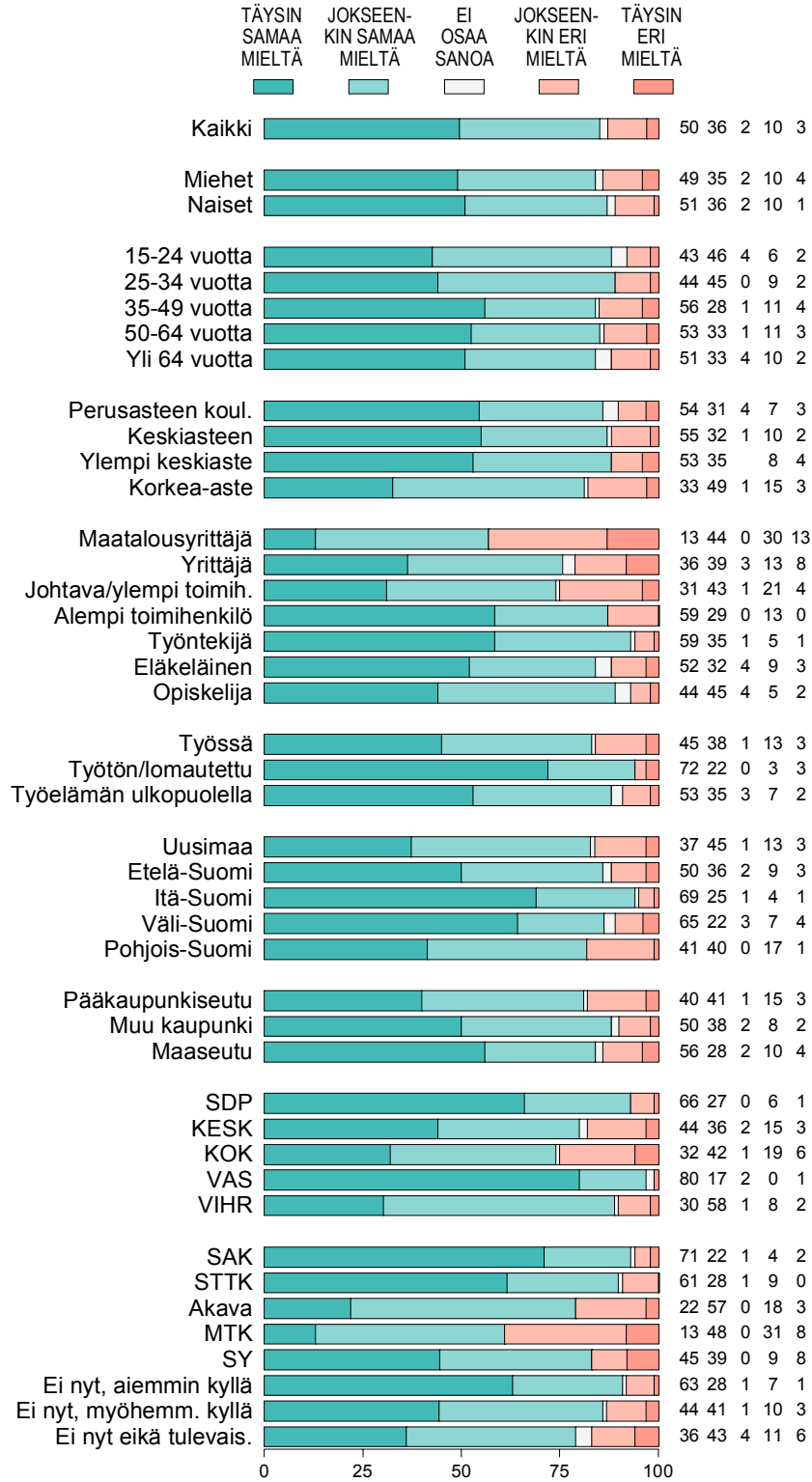
Kuvio v10. "Ammattiyhdistysliikkeen tulee pitää huoli siitä, että ansiosidonnaista työttömyysturvaa ei heikennetä maassamme" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

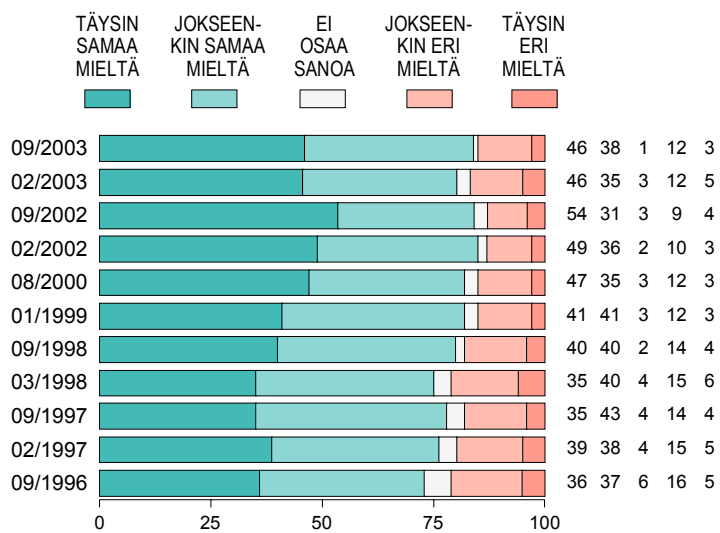
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-10. "Ammattiyhdistysliikkeen tulee pitää huoli siitä, että ansiosidonnaista työttömyysturvaa ei heikennetä maassamme" (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

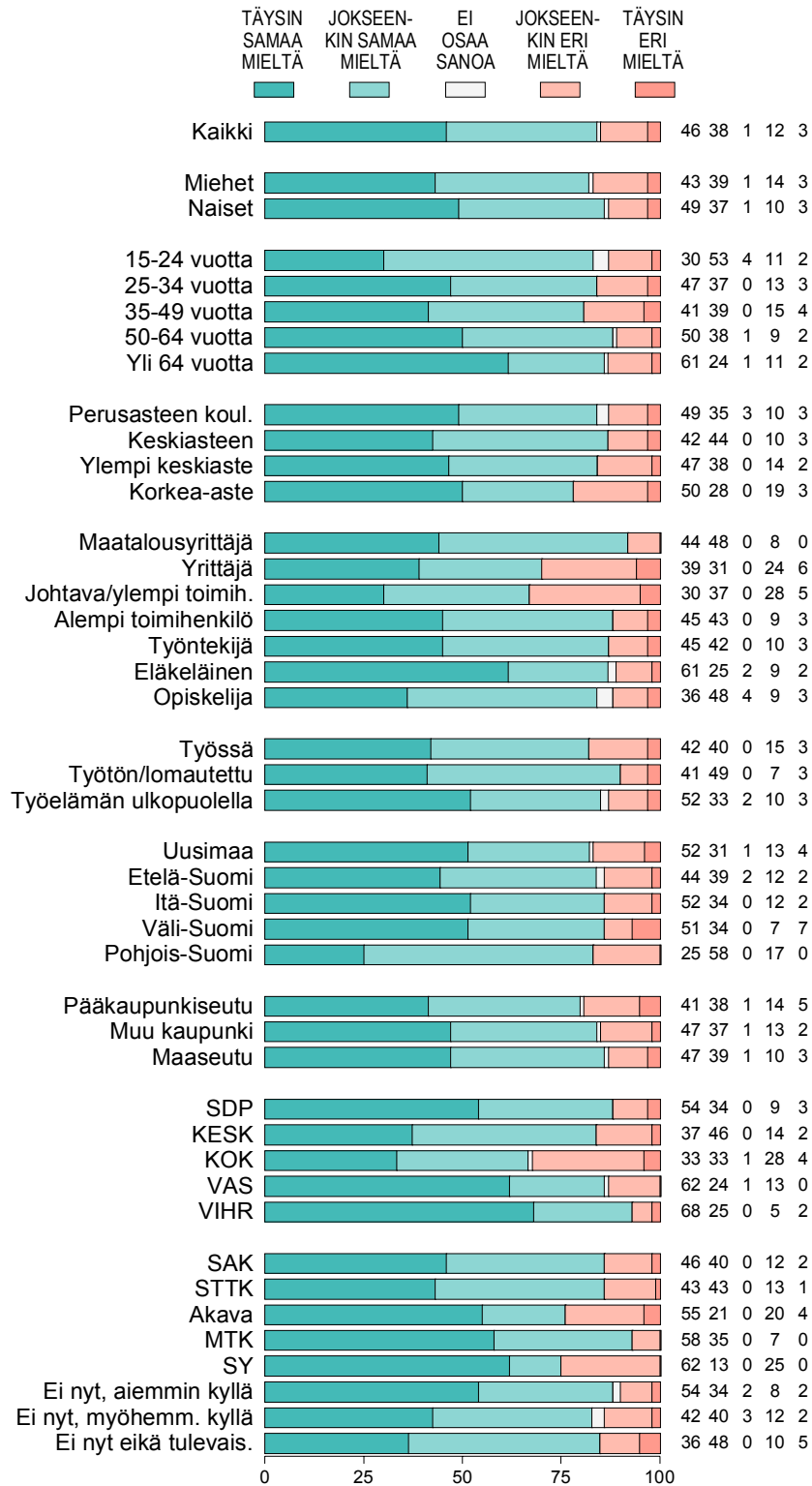
Kuvio v7. "Verotusta ei ole järkevää alentaa, jos se merkitsee sosiaaliturvan ja julkisten palveluiden heikkene- mistä" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-7. "Verotusta ei ole järkevää alentaa, jos se merkitsee sosiaaliturvan ja julkisten palveluiden heikkene- mistä" (%).

Käsitykset yritysten yhteiskunnallisesta vastuusta

Vaatus yritysten yhteiskuntavastuusta voimistunut

Osa tutkimuksen asennemittareista kohdennettiin koskemaan suhtautumista yritysten arvoihin, toimintatapoihin ja yhteiskunnalliseen vastuuseen. Enemmistö (74 %) suomalaisista torjuu omalla kohdallaan sen, että he eivät välittäisi siitä miten yritys suhtautuu omaan henkilöstöönsä kunhan tuotteet ja palvelut ovat hyviä. Torjunta on voimistunut jonkin verran vuodesta 2001.

Valtaosa suomalaisista (83 %) ei myöskään haluaisi 'ostaa sellaisen yrityksen tuotteita tai palveluita, joka suhtautuu henkilöstöönsä välinpitämättömästi tai laiminlyö yhteiskunnalliset velvoitteensa'. Myös tämä näkemys on yleistynyt suomalaisten keskuudessa viimeksi kuluneen kahden ja puolen vuoden aikana.

Suomalaisten selkeä enemmistö (70 %) on sitä mieltä, että 'voittojen tavoittelusta ja omistajien hellimisestä on tehty työelämässä pääasia unohdettamalla työntekijät ja heidän tarpeensa'. Mielenpide on viimeksi kuluneen kahden ja puolen vuoden aikana muuttunut yritysten kannalta pikemminkin kielteiseen kuin myönteiseen suuntaan.

Kolme neljästä (74 %) on lisäksi sitä mieltä, että 'yritysjohdon puheet maltilta ja uhrauksista ovat epäuskottavia, koska he ajavat vain itselleen lisäetuja'. Väittämä esitettiin suomalaisille myös syksyllä 1999 ja 2000. Nyt saadut vastaukset ovat käytännössä samat kuin aiemmin.

Yrityksillä ei aitoa vastuuta työpaikoista

Enemmistö (53 %) suomalaisista torjuu ajatuksen, että 'yritykset maassamme palkitsevat työntekijöitä oikeudenmukaisesti niistä ponnistuksista, joita he tekevät yritysten kannattavuuden parantamiseksi'. Kuitenkin merkillepantavan moni (43 %) uskoo yritysten palkitsemisen oikeudenmukaisuuteen. Usko oikeudenmukaiseen palkitsemiseen on hieman voimistunut vuodesta 2001.

Työntekijät ja alemmat toimihenkilöt ovat kriittisimpiä eri ammattiryhmistä suhtautumisessa yritysten oikeudenmukaisuuteen työntekijöiden palkitsemisessa. Suomalaisten yritysten oikeudenmukaisuuteen uskovat voimakkaimmin nuoret alle 25-vuotiaat, yrittäjät ja maanviljelijät.

Merkillepantavaa on se, että eri keskusjärjestöjen jäsenistä voimakkaimmin suomalaisia yrityksiä tässä asiassa kritisoivat STTK:n jäsenet. STTK:n jäsenistä 69 prosenttia torjuu ajatuksen yritysten oikeudenmukaisuudesta palkitsemisessa.

Väittämän 'yritykset ajavat nykyisin vain omaa etuaan välittämättä yhteisestä hyvästä' hyväksyy kaksi kolmasosaa (67 %) suomalaisista. Keskimäärää vakuuttuneempia asiasta ovat alemmat toimihenkilöt, työntekijät, eläkeläiset, SAK:n ja STTK:n jäsenet sekä vasemmistopuolueiden kannattajat. Nuorista varsin moni (40 %) torjuu ajatuksen yritysten toimimisesta vain omaa etua ajaen.

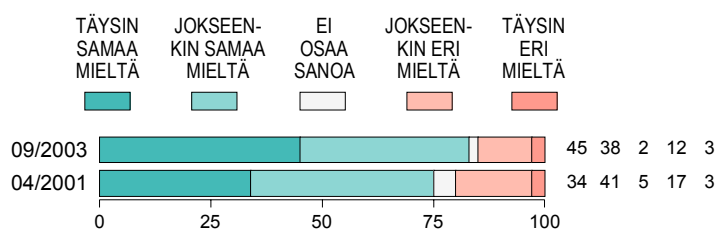
Se miten yritykset tuntevat aitoa vastuuta työntekijöistä jakaa kansan mielipiteitä. Yli puolet kansalaisista ei usko yritysten tuntevan aitoa vastuuta työntekijöistään (57 %). Kaksi viidestä (40 %) antaa yrityksille tässä asiassa tunnustusta. Epäusko yrityksiä kohtaan on tässä asiassa voimistunut vuodesta 2001.

Alemmat toimihenkilöt ja työntekijät tuntevat eri ammattiryhmistä vähiten luottamusta yrityksiin. Yrittäjien keskuudessa enemmistö puolestaan ilmoittaa, että aitoa vastuuta työntekijöistä tunnetaan. Merkillepantavaa tuloksissa on nuorison korkea luottamus (58 %).

Tuloksista voi tehdä sen johtopäätöksen, että yritysten vastuu työntekijöiden työpaikoista on ihmisten mielestä madaltunut ja samanaikaisesti työssä olevien palkitsemisen oikeudenmukaisuus pikemminkin kohentunut.

Työmarkkinailmasto 9/2003

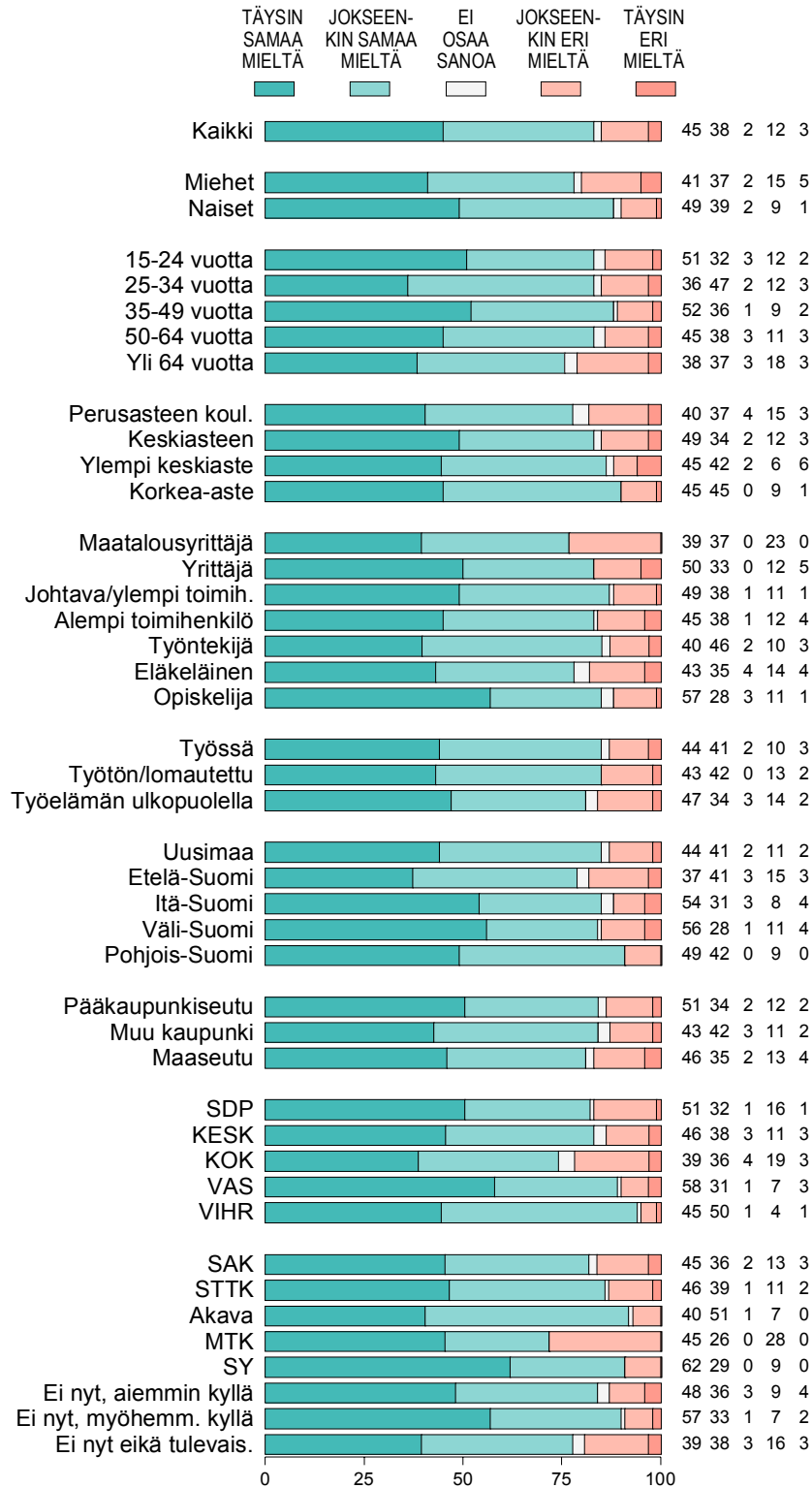
Kuvio v11. "En halua ostaa sellaisen yrityksen tuotteita tai palveluita, joka suhtautuu henkilöstöönsä välinpitämättömästi tai laiminlyö yhteiskunnalliset velvoitteensa" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

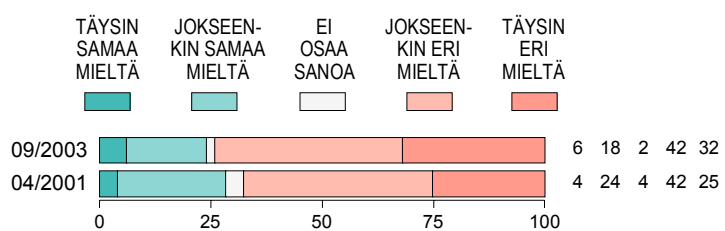
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-11. "En halua ostaa sellaisen yrityksen tuotteita tai palveluita, joka suhtautuu henkilöstöönsä välinpitämättömästi tai laiminlyö yhteiskunnalliset velvoitensa" (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

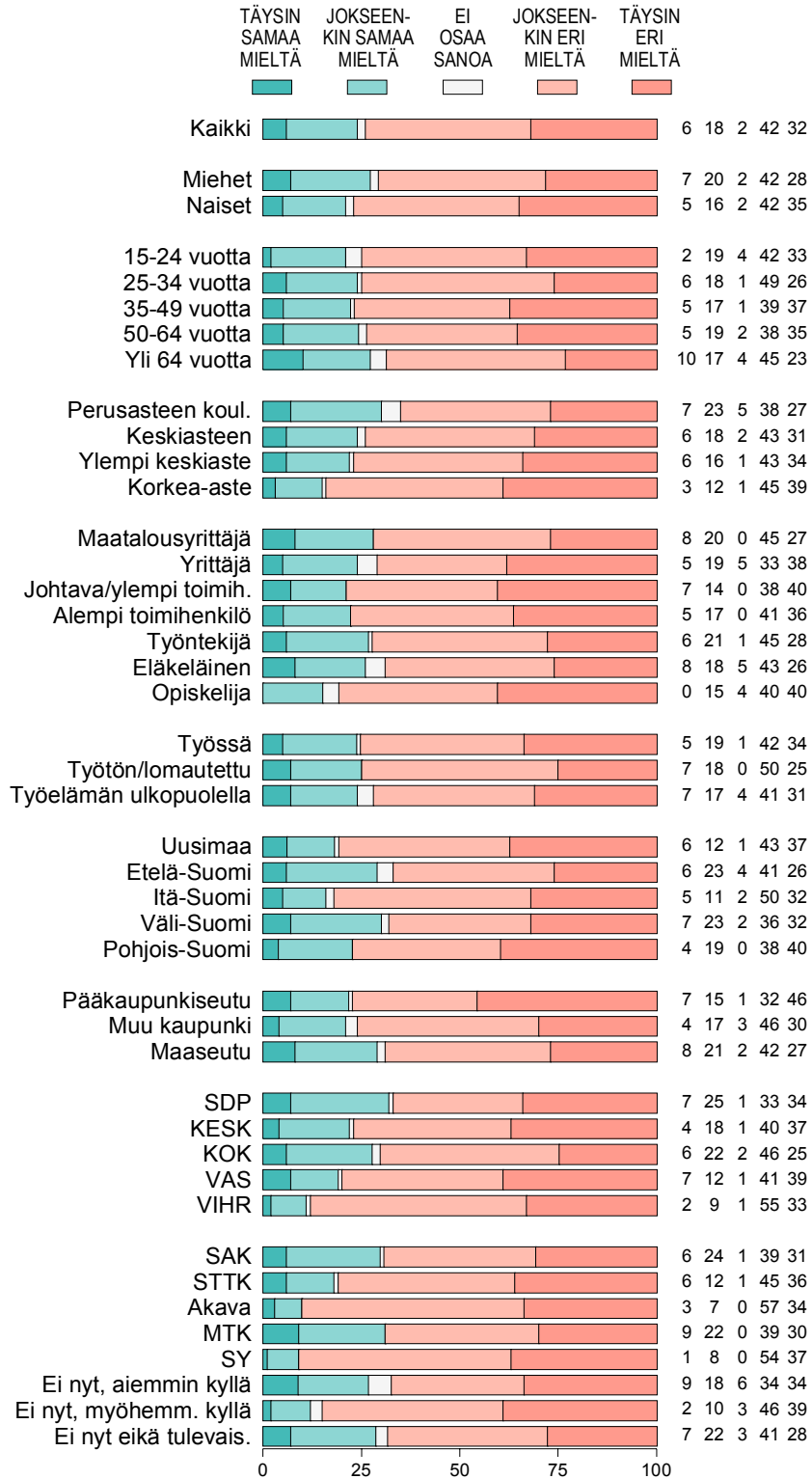
Kuvio v12. "Mikäli tuotteet ja palvelut ovat hyviä en välitä siitä, miten yritys suhtautuu omaan henkilöstöönsä tai millaisia arvoja yritysjohto edustaa" (%)

Suomen Gallup 2003 PGraphics

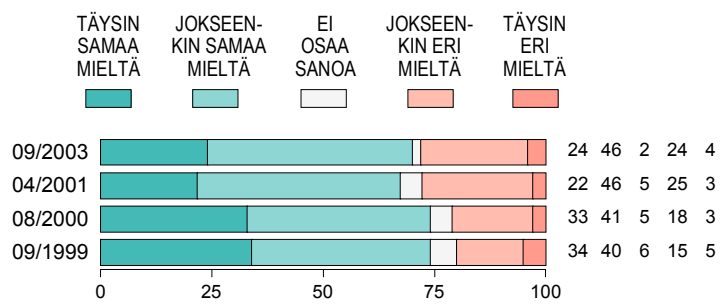
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-12. "Mikäli tuotteet ja palvelut ovat hyviä en välitä siitä, miten yritys suhtautuu omaan henkilöstöönsä tai millaisia arvoja yritysjohto edustaa" (%).

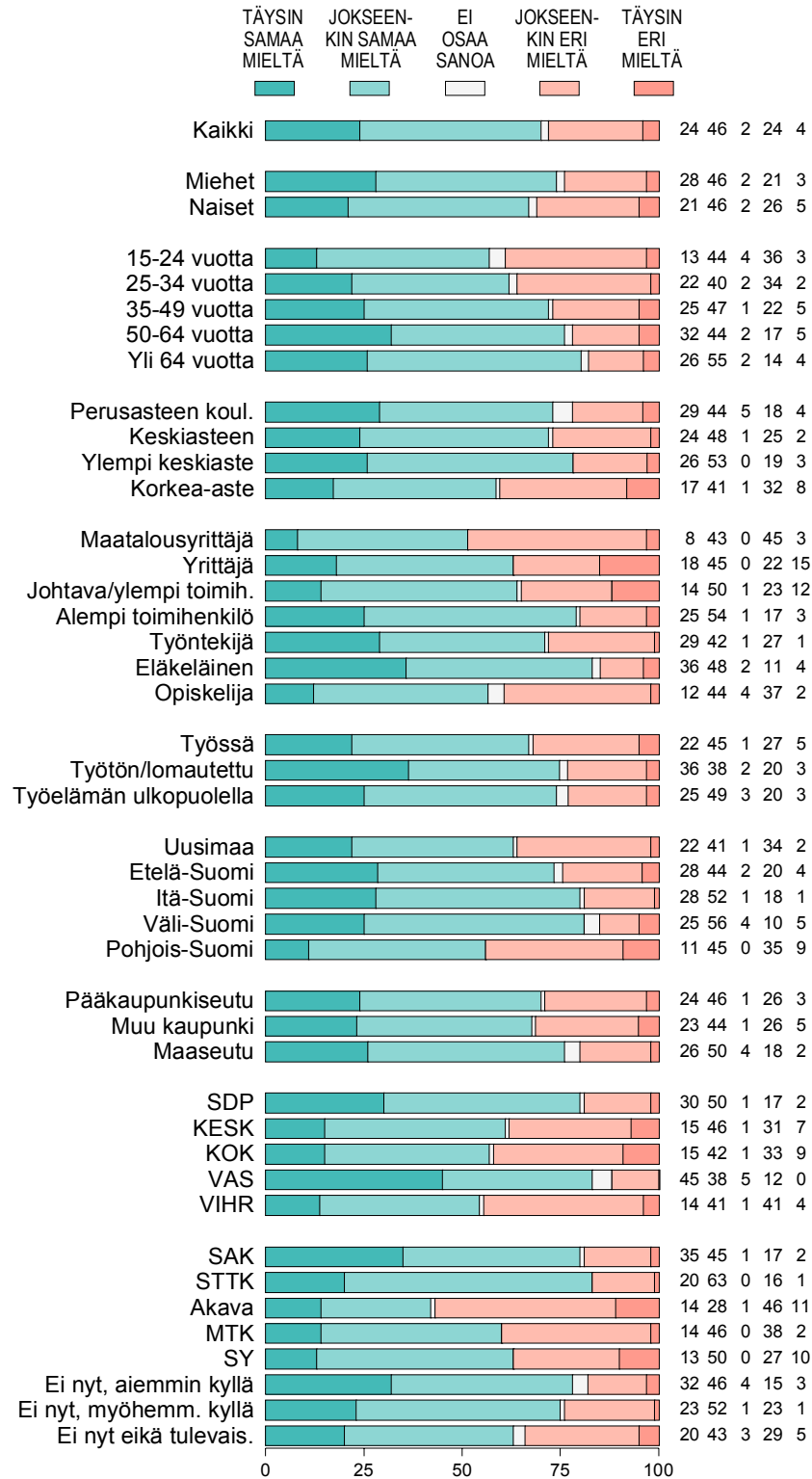
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v13. "Voittojen tavoittelusta ja omistajien hellimisestä on tehty työelämässä pääasia unohtamalla työntekijät ja heidän tarpeensa" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

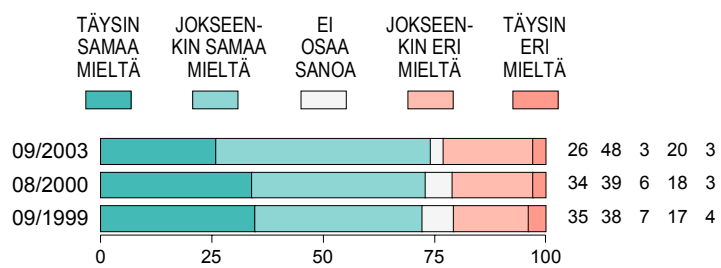
Kuvio 2-13. "Voittojen tavoittelusta ja omistajien hellimisestä on tehty työelämässä pääasia unohtamalla työntekijät ja heidän tarpeensa"(%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

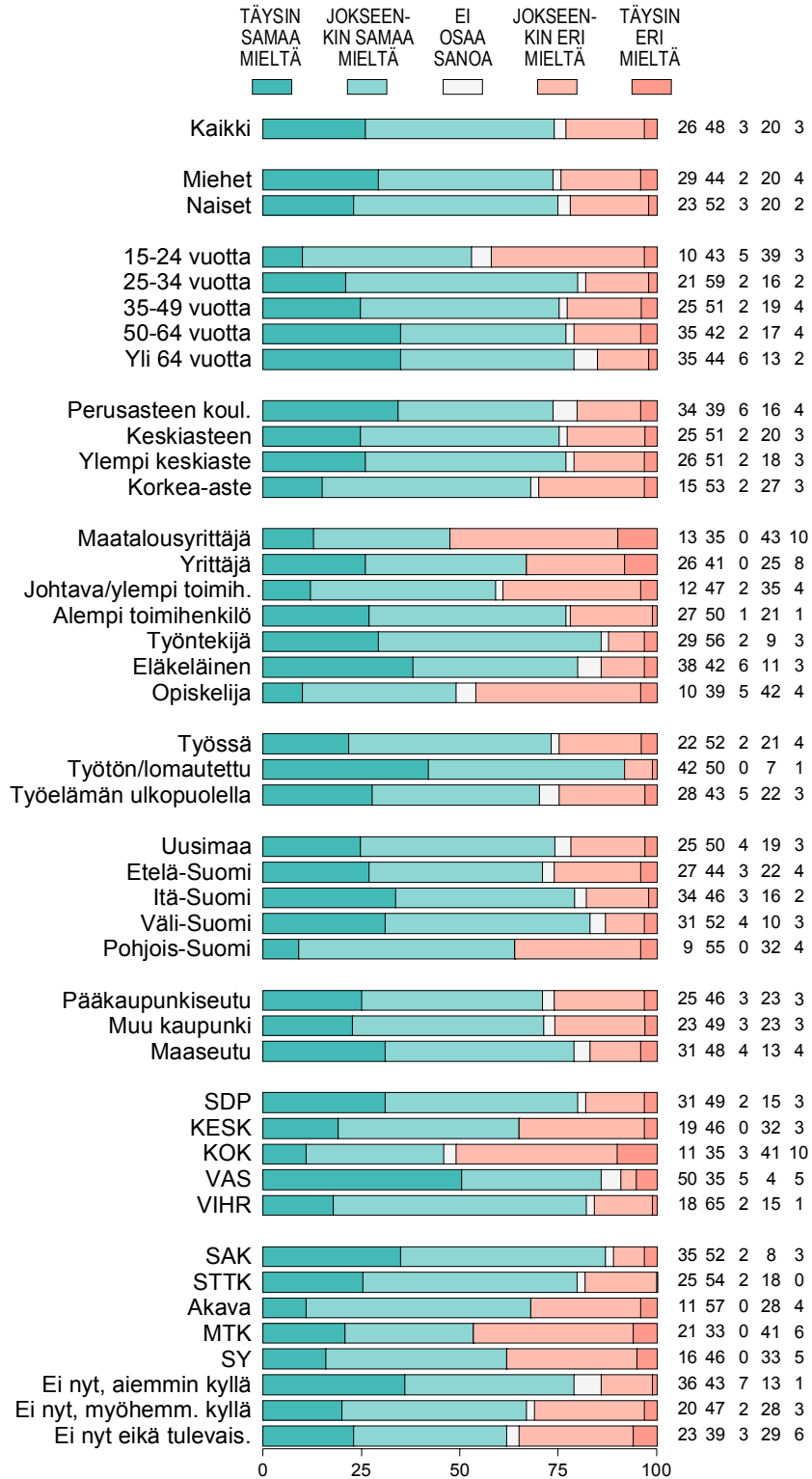
Kuvio v14. "Yritysjohdon puheet maltista ja uhrauksista ovat epäuskottavia, koska he ajavat vain itselleen lisäetuja" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

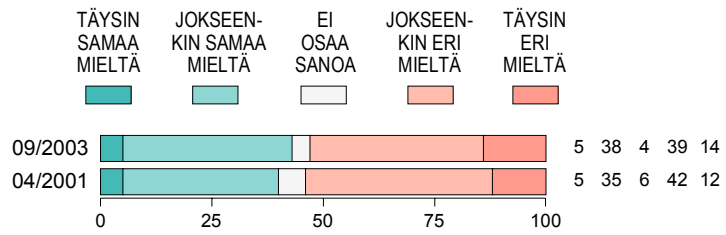
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-14. "Yritysjohdon puheet maltista ja uhrauksista ovat epäuskottavia, koska he ajavat vain itselleen lisä-etuja" (%).

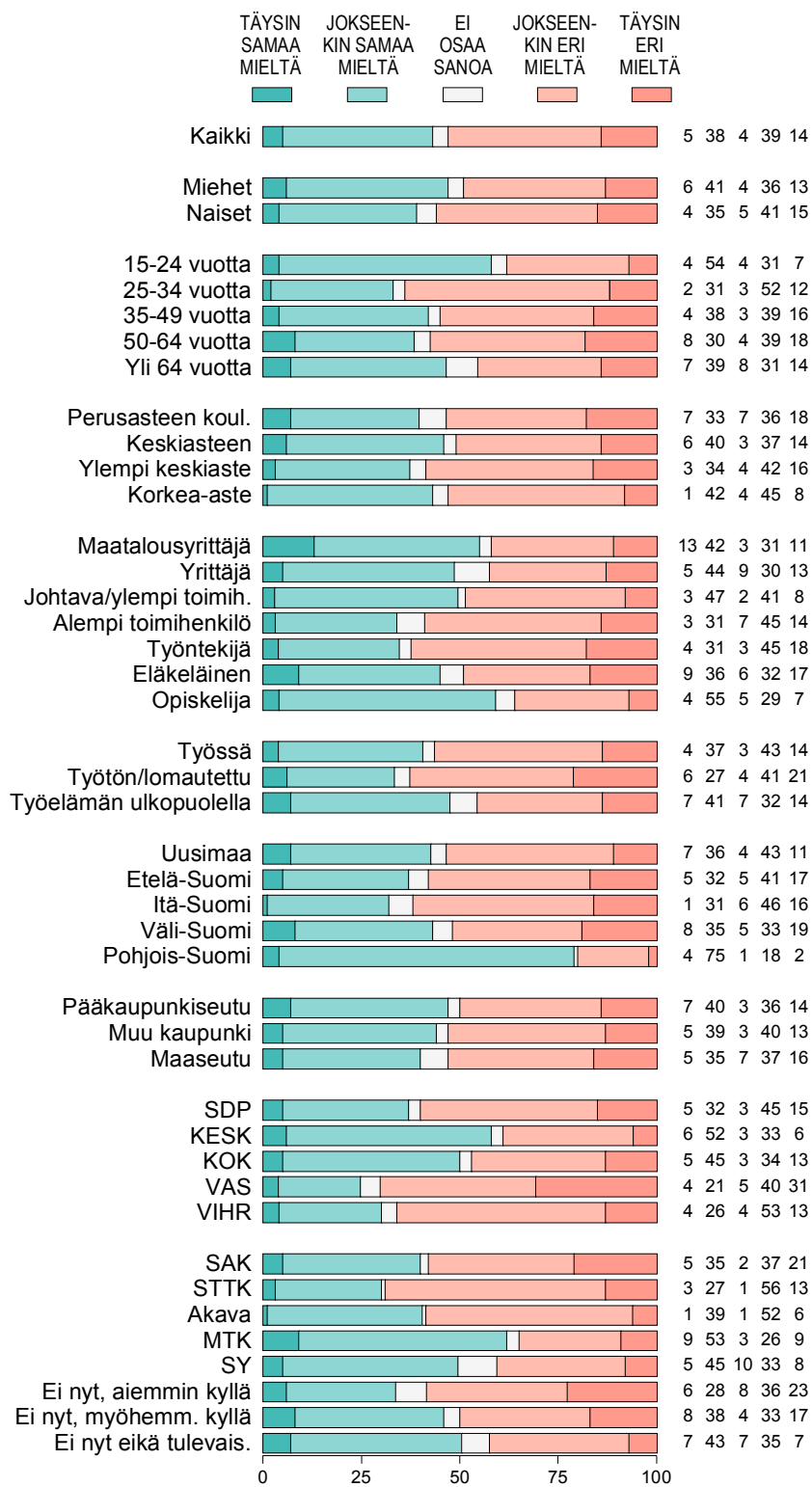
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v15. "Yritykset maassamme palkitsevat työntekijöitä oikeudenmukaisesti niistä ponnistuksista, joita he tekevät yritysten kannattavuuden parantamiseksi" (%).

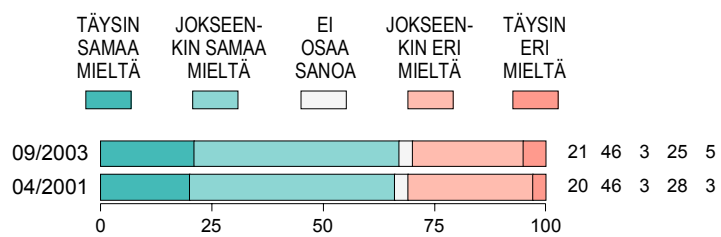
Suomen Gallup 2003 PGraphics

Kuvio 2-15. "Yritykset maassamme palkitsevat työntekijöitä oikeudenmukaisesti niistä ponnistuksista, joita he tekevät yritysten kannattavuuden parantamiseksi" (%).

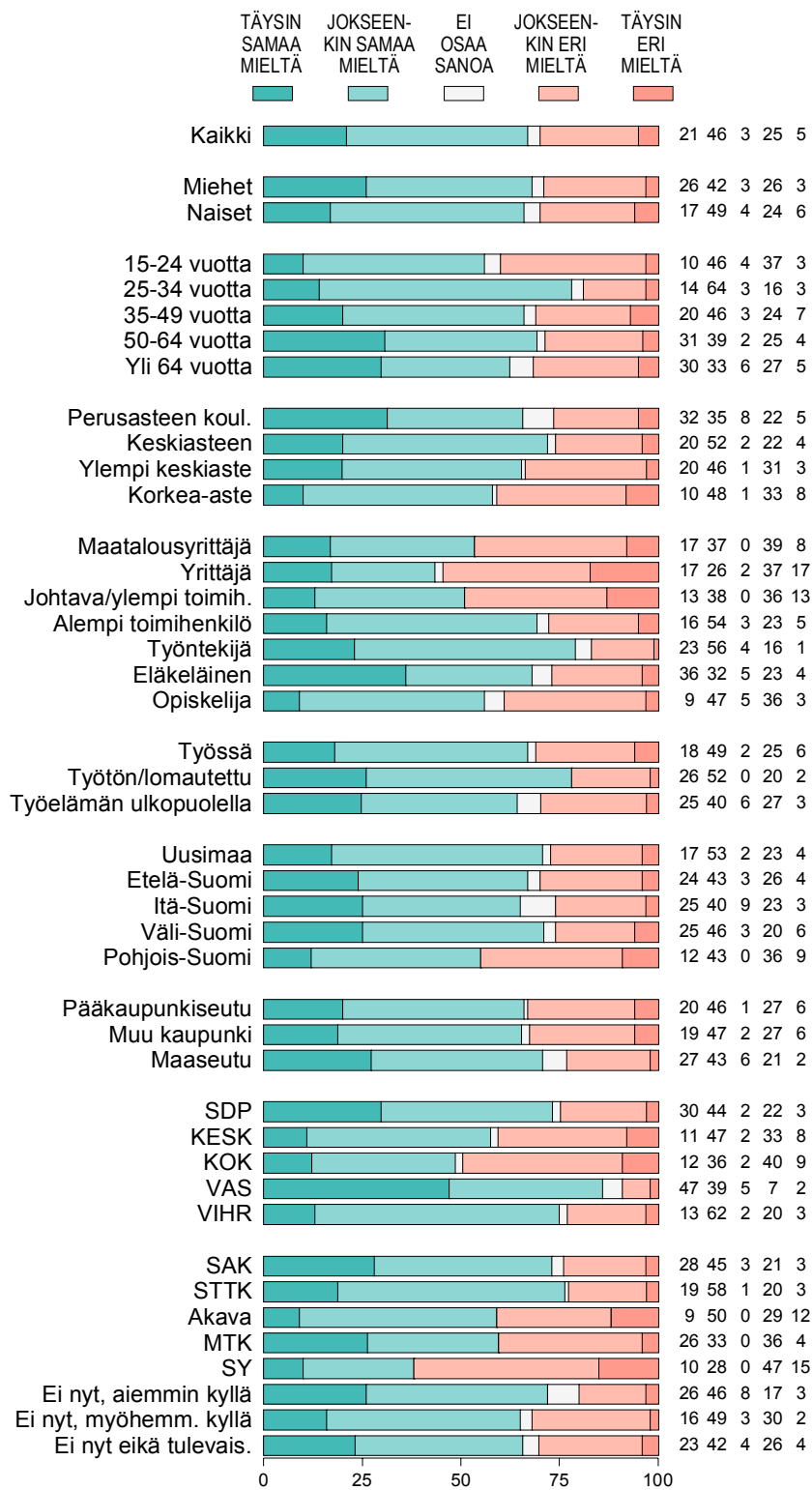
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v16. "Yritykset ajavat nykyisin vain omaa etuaan välittämättä yhteisestä hyvästä" (%).

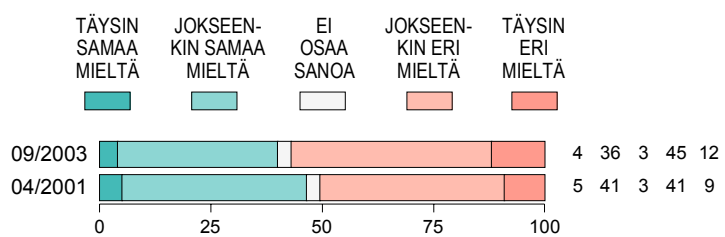
Suomen Gallup 2003 PGraphics

Kuvio 2-16. "Yritykset ajavat nykyisin vain omaa etuaan välittämättä yhteisestä hyvästä" (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

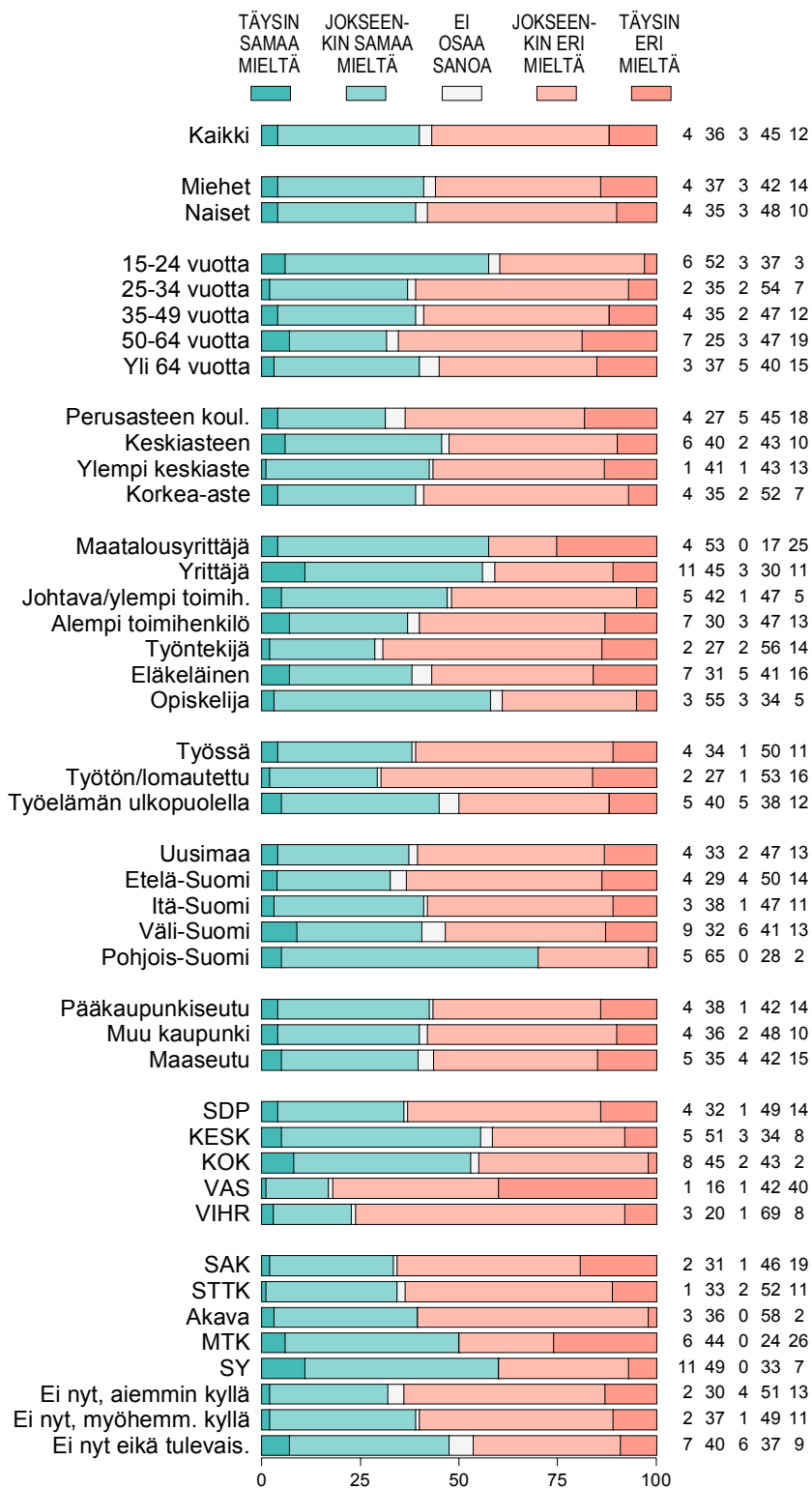
Kuvio v17. "Yritykset tuntevat aidosti vastuuta työntekijöistään ja heidän työpaikoista" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-17. "Yritykset tuntevat aidosti vastuuta työntekijöistään ja heidän työpaikoistaan" (%).

Suhtautuminen ulkomaalaisiin ja maahanmuuttajiin

EU:n periaatteisiin kuuluvat yhteiset työmarkkinat ja työntekijöiden oikeus vapaasti hakea työtä eri jäsenmaista. EU:n laajentumisen entisiin Itä-Euroopan maihin on arveltu synnyttävän työvoiman muuttoa nykyisiin EU:n jäsenmaihiin. Toisaalta suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen alkaa olla lähellä. Niinpä julkisuudessa on esitetty useampaan otteeseen puheenvuoroja, joissa on varoitettu maattamme uhkaavasta työvoimapulasta ja ulkomaisten työntekijöiden maahanmuuton välttämättömyydestä.

Valtaosa (70 %) suomalaisista on edelleen kuitenkin sitä mieltä, että 'Suomen tulisi olla varovainen ja asettaa selviä rajoituksia sille, kuinka paljon ulkomaalaisia maahanmuuttaa'.

Enemmistö (59 %) torjuu myös ajatuksen, että 'kaikkien niiden ulkomaalaisten, jotka haluavat tulla Suomeen asumaan ja työtä tekemään, on saatava tulla tänne'. Kaksi viidesosaa (40 %) kansalaisista avaisi rajat ulkomaalaisille työntekijöille.

Suhtautuminen ulkomaisiin maahanmuuttajiin on muuttunut myönteisemmäksi viime keväästä. Niiden joukko, jotka kannattavat varovaisuutta ja rajoituksiin perustuvaa ulkomaalaistoimintaa, on pienentynyt (78 %→70 %).

Maahanmuutto ei ole lääke työvoimapulaan

Lähivuosina uhkaava työvoimapula ei vielä ole täysin konkretisoitunut suomalaisten mielissä siten, että työvoimapulaan uskottaisiin ja maahanmuuttoa pidettäisiin hyvänä lääkkeenä ongelmalle.

Enemmistö (52 %) nimittäin torjuu sen, että 'työvoimapulan ehkäisemiseksi Suomi tarvitsee 10-15 vuoden sisällä tuntuvasti ulkomaista työvoimaa'. Niiden osuus, jotka uskovat Suomen tarvitsevan lisää ulkomaalaista työvoimaa on kuitenkin lisääntynyt viime keväästä kuudella prosenttiyksiköllä (38 %→44 %).

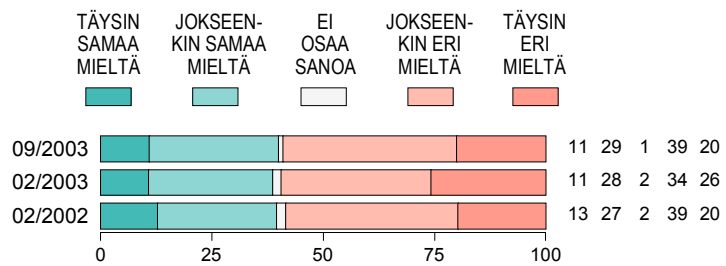
Varsinkin maatalousyrittäjät, itäsuomalaiset, maaseudulla asuvat sekä työttömät tuntuvat olevan varsin vakuuttuneita ulkomaisen työvoiman tarpeettomuudesta. Toki näihinkin väestöryhmiin kuuluvista suhteellisen moni ajattelee toisin, mutta kokonaisuudessaan näiden ryhmien mielipide eroaa koko väestön keskimäärästä.

Mitä kaupunkimaisemmassa ympäristössä asutaan, sitä todennäköisemmin uskotaan, että ulkomaisen työvoiman rekrytointi tulee ajan myötä välttämättömäksi. Poikkeuksen tähän sääntöön muodostavat pohjoissuomalaiset. Heidän näkemyksensä ovat varsin samantyyppiset kuin Suur-Helsingin asukkaiden mielipiteet.

Monen ulkomaalaisten maahanmuuttoa vastustavan motiivina lienee suomalaisten työttömien aseman turvaaminen. Kansalaiset haluavat antaa omille työttömille etuoikeuden, kun vapautuvia työpaikkoja aletaan täyttää. Enemmistö (61 %) toteaa, että 'ulkomaalaisen työvoiman määrän lisäämisestä on turha puhua, kun työpaikat eivät seuraavan 10-15 vuoden sisällä tule riittämään edes suomalaisille itselleen'.

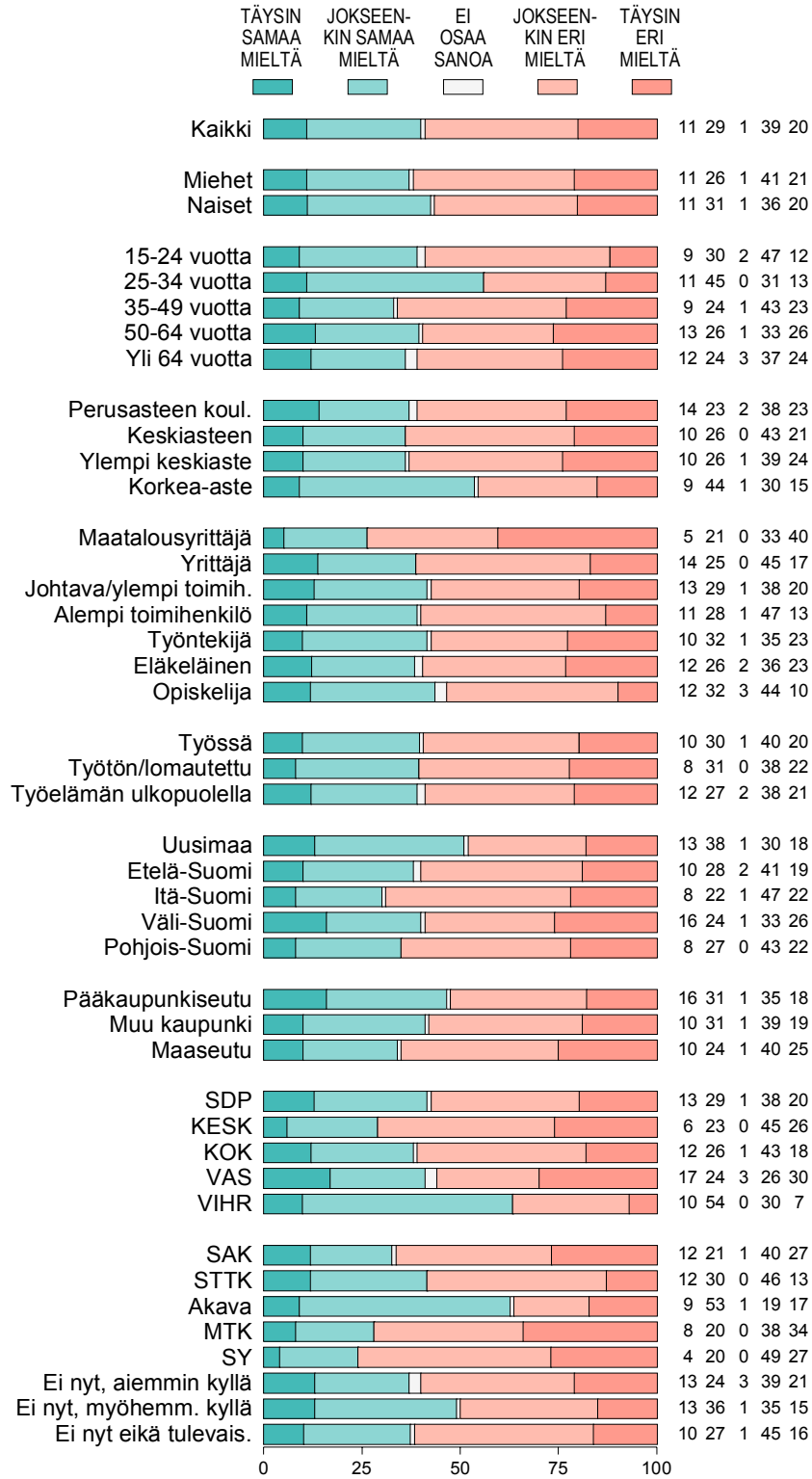
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v19. "Kaikkien niiden ulkomaalaisten, jotka haluavat tulla Suomeen asumaan ja työtä tekemään, on saatava tulla tänne" (%).

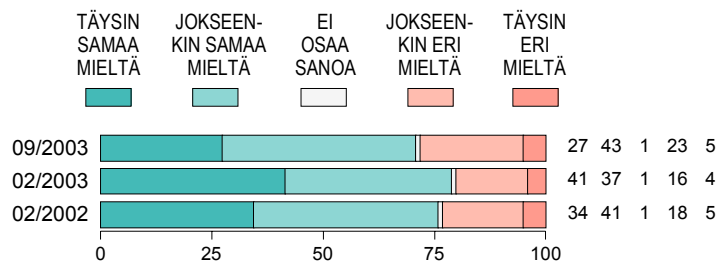
Suomen Gallup 2003 PGraphics

Kuvio 2-19. "Kaikkien niiden ulkomaalaisten, jotka haluavat tulla Suomeen asumaan ja työtä tekemään, on saatava tulla tänne" (%).

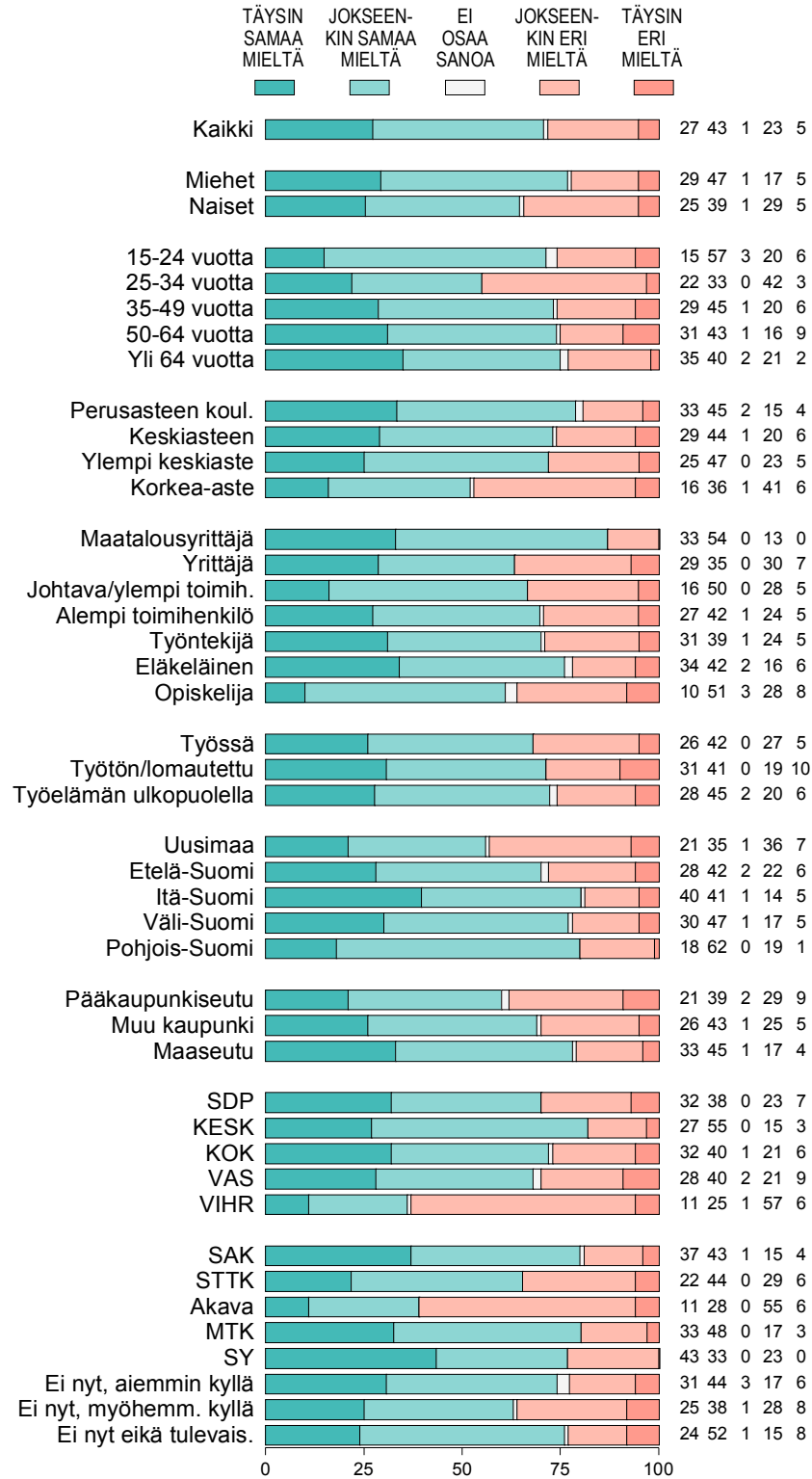
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio v20. "Suomen tulisi olla varovainen ja asettaa selviä rajoituksia sille, kuinka paljon ulkomaalaisia maahanamme muuttaa" (%).

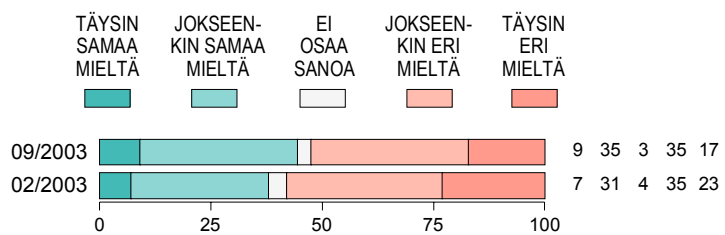
Suomen Gallup 2003 PGraphics

Kuvio 2-20. "Suomen tulisi olla varovainen ja asettaa selviä rajoituksia sille, kuinka paljon ulkomaalaisia maahamme muuttaa" (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

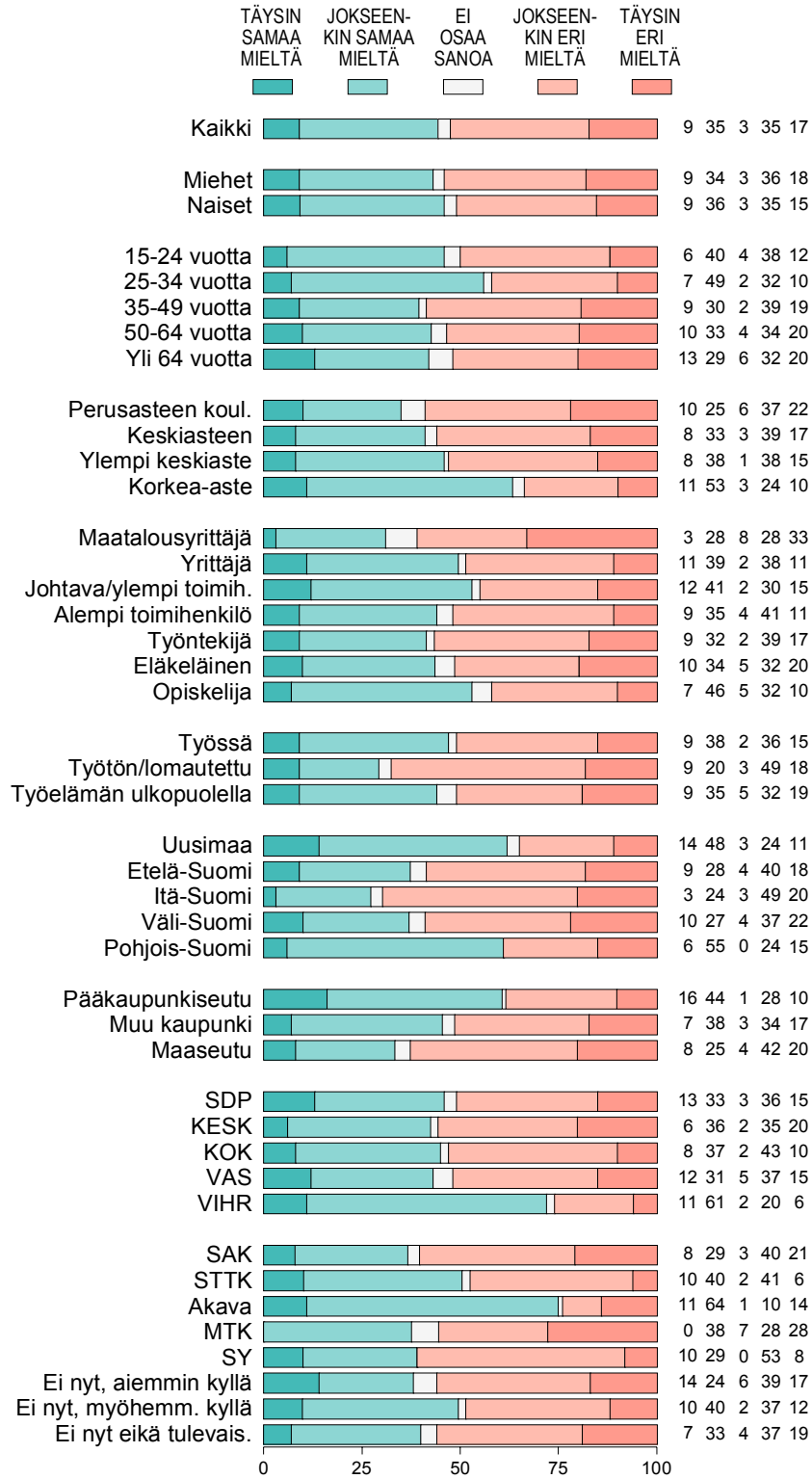
Kuvio v21. "Työvoimapulan ehkäisemiseksi Suomi tarvitsee 10-15 vuoden sisällä tuntuvasti lisää ulkomaista työvoimaa" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

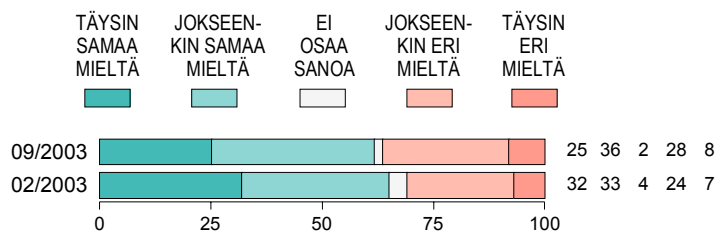
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 2-21. "Työvoimapulan ehkäisemiseksi Suomi tarvitsee 10-15 vuoden sisällä tuntuvasti lisää ulkomaista työvoimaa" (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

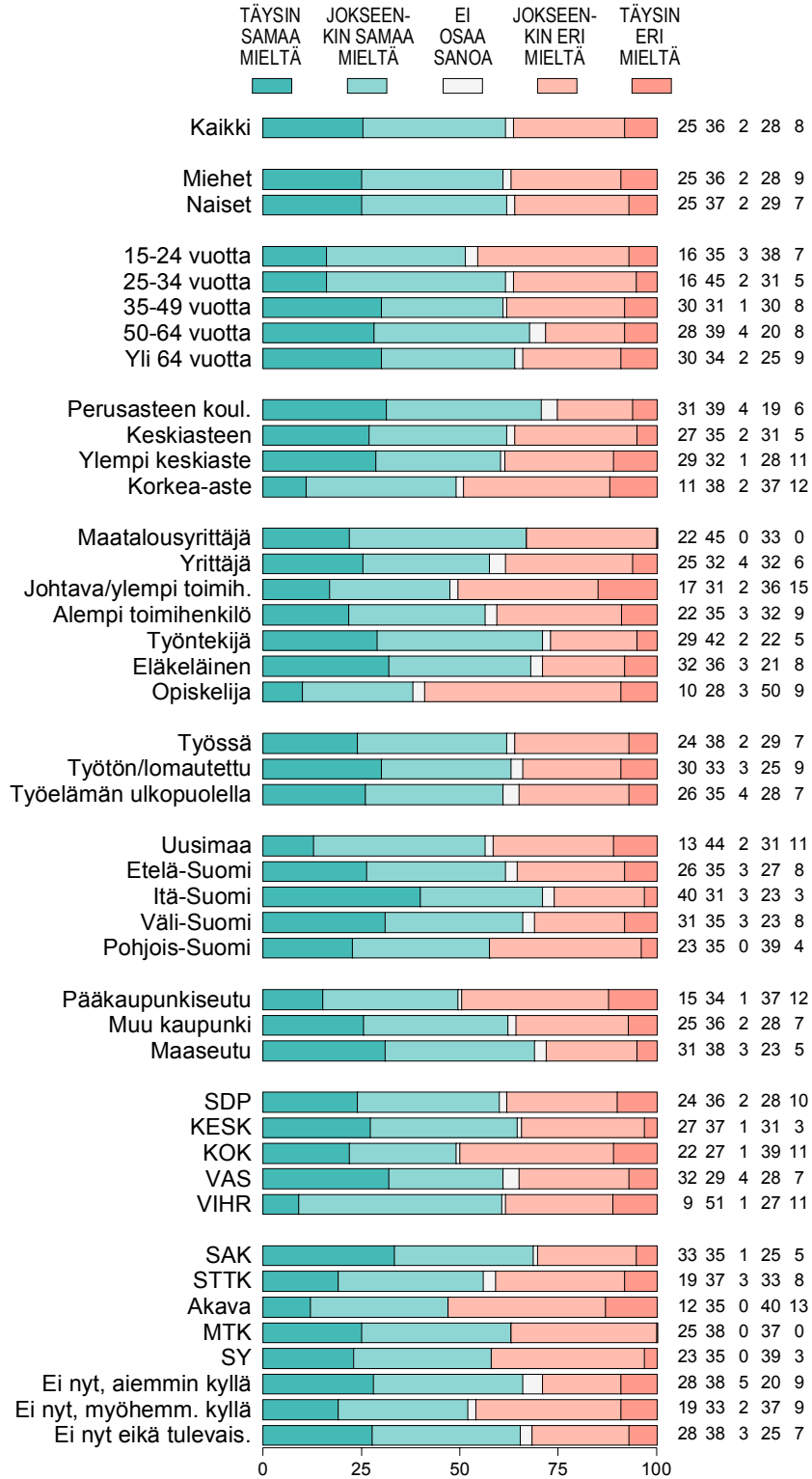
Kuvio v22. "Ulkomaalaisen työvoiman määrän lisäämisestä on turha puhua, kun työpaikat eivät seuraavan 10-15 vuoden sisällä tule riittämään edes suomalaisille itselleen" (%).

Suomen Gallup 2003 PGraphics

Kuvio 2-22. "Ulkomaalaisen työvoiman määrän lisäämisestä on turha puhua, kun työpaikat eivät seuraavan 10-15 vuoden sisällä tule riittämään edes suomalaisille itselleen" (%).

Käsitykset eri tahojen työllisyystoimista

Ammattiyhdistysliike vakavimmin työttömyyttä vastaan

Suomalaisten mielestä ammattiyhdistysliike taistelee edelleen kaikkein vakavimmin työttömyyttä vastaan. Enemmistö (58 %) uskoo ammattiyhdistysliikkeen ponnistelevan vilpittömästi työttömyyden taltuttamiseksi.

Toiseksi totisimmaksi ja samalla toiseksi enemmistön mielestä vakavissaan työttömyyden kukistamisen puolesta toimivaksi nousee tasavallan presidentti Tarja Halonen. Hän saa taakseen 55 prosenttia väestöstä. Uuden hallituksen toimiin uskoo 42 prosenttia suomalaisista. Opposition ja työnantajien panostukset miellyttävät noin joka kolmatta suomalaista. Suomen Pankki kerää vähäisemmässä määrin kiitosta työllisyyttä parantavien pyrkimystensä vuoksi. Joka viides uskoo sen yrittävän edistämään työllisyystilannetta vakavissaan.

Alemmat toimihenkilöt, työntekijät ja opiskelijat ottavat voimakkaimmin kantaa ay-liikkeen puolesta. Opiskelijoiden näkemykset heijastuvat ikäryhmittäiseen tarkasteluun: erityisesti nuoret pitävät ammattiyhdistysliikkeen toimintaa kiitettävänä.

Vihreän liiton kannattajat suhtautuvat suurimpien puolueiden kannattajista myönteisimmin ay-liikkeen ponnistuksiin. Myös sosiaalidemokraatit pitävät näitä pyrkimyksiä arvossaan. Kaikkien kolmen palkansaajakeskusjärjestöjen jäsenten enemmistöt antavat tunnustusta ay-liikkeelle. STTK:n ja Akavan jäsenet käsitykset ovat kuitenkin vielä optimistisemmat kuin SAK:laisten. Kriittisempiä näkemyksiä esiintyy niissä joukoissa, joiden koostumus on keskimääräistä iäkkäämpää tai missä on tavanomaista enemmän eläkeläisiä, maatalousyrittäjiä ja MTK:n jäseniä.

Erityisesti korkeakoulututkinnon suorittaneet uskovat tasavallan presidentti Tarja Halosen kamppailevan aidosti työttömyyttä vastaan. Myös Uudellamaalla ja siellä erityisesti pääkaupunkiseudulla asuvien joukossa on useita presidentti Halosen toiminnasta pitäviä. Suurimpien puolueiden kannattajista vihreät, sosiaalidemokraatit sekä vasemmistoliittolaiset antavat voimakkaan tukensa presidentin työlle. Presidentille myönteisin ikäryhmä ovat 25-34-vuotiaat, kun taas 50-64 -vuotiaista löytyy enemmän kritiikkiä esittäviä (46 %) kuin muun ikäisistä.

Varsinaisesti kuitenkin vain maatalousyrittäjät epäilevät presidentti Halosen onnistumista työllistämässä. MTK:nkin jäsenistä joka toinen uskoo presidentin olevan tosissaan. Jälleen STTK:n ja varsinkin Akavan jäsenet antavat tunnustusta runsaammin kuin SAK:laiset.

Keskustalaiset suhtautuvat varsin positiivisesti sekä presidentin että ammattiyhdistysliikkeen toimiin, eivätkä käytännössä erotu keskiarvokansalaisesta. Sen sijaan heidän palautteensa maan nykyiselle hallitukselle on selvästi parempaa kuin esim. hallituskumppani SDP:tä kannattavien. Muuten Matti Vanhasen kabinetti saa keskimääräistä voimakkaampaa tukea mm. nuorilta ja nuorilta aikuisilta, heistä valtaosin koostuvilta opiskelijoilta, Vihreän liiton kannattajilta sekä useilta Akavan jäseniltä.

Luottamus eri tahojen työllisyystoimiin lievässä kasvussa

Ammattiyhdistysliikkeen työttömyyden vastaista toimintaa on arvostettu eniten jokaisessa tutkimuksessa. Vaikka tällä hetkellä ollaan kaukana syksyn 2001 huipulukemista, edellisestä tutkimuksesta ollaan kuitenkin menty myönteisempään suuntaan. Lisäksi voi todeta, että ay-liikkeeseen kohdistettu luottamus on ollut läpi koko tutkimusajan suhteellisen vakaata. Käsitukset muiden keskeisten tahojen toimenpiteistä ovat heilahdelleet enemmän. Konkreettisimmin niin on tapahtunut maan hallitusta koskeville arvioille. Tämänkertaiset uuden hallituksen saamat arvostukset jäävät selvästi parhaista, mutta ylittävät kuitenkin heikoimmat lukemat. Voidaan sanoa, että tällä kertaa saavutettu tulos on hyvää keskiluokkaa.

Vaikka tasavallan presidentin työhön kohdistettava arvostus on jonkin verran vaihdellut, suunta kokonaisuudessaan on ollut positiivinen. Luottamus presidenttiin on kohonnut pitkässä juoksussa siten, että ay-liikkeen "paalupaikka" työttömyyden torjunnassa on uhattuna.

Työnantajien ja Suomen Pankin kulloinkin saamat arviot muuttuvat tyyppillisesti vain vähän edellisestä mittauskerrasta. Pitkän laskevan suuntauksen jälkeen niiden arvostus työttömyyden torjunnassa on hieman lisääntynyt. Opposition saamat arviot taas ovat ajoittaisista heilahteluista huolimatta pysyneet varsin vakaalla tasolla.

Taulukko 2. Käsitukset eri tahojen toiminnasta työttömyyden vähentämiseksi (vakavasti - ei vakavasti -osuudet) (%).

	k/96	s/96	k/97	s/97	k/98	s/98	k/99	s/99	k/00	s/00	k/01	s/01	k/02	s/02	k/03	s/03
Ay-liike.....	+11	-2	+10	+15	+11	+23	+19	+26	+26	+29	+29	+33	+28	+16	+16	+22
Tasavallan Pres. *	-18	-32	-10	-17	-23	-20	-33	-16	+9	+3	+11	+14	+23	+5	+8	+16
Hallitus**	-17	-27	-20	-22	-11	+4	-1	-16	+6	-16	-33	-8	-5	-25	-18	-9
Oppositio	-30	-49	-33	-36	-24	-29	-22	-33	-16	-21	-44	-16	-18	-29	-24	-24
Työnantajat.....	-24	-32	-23	-24	-26	-10	-20	-14	-15	-4	-25	-9	-24	-26	-30	-24
Suomen Pankki.....	-31	-34	-39	-38	-41	-33	-36	-44	-48	-50	-55	-43	-50	-50	-54	-46

s=syystutkimus ; k=kevättutkimus

* s/00 eteenpäin Tarja Halonen, sitä ennen Martti Ahtisaari.

** s/99 eteenpäin Paavo Lipposen II hallitus, sitä ennen hänen I hallituksensa, s/03 eteenpäin Matti Vanhasen hallitus

Työttömät uskovat edelleen ay-liikkeeseen

Myös työttömät uskovat vahvimmin ay-liikkeeseen. Toinen, heidän mielissään lähes yhtä merkittävä taho on tasavallan presidentti. Tarja Halonen saavuttaa tässä yhteydessä koko tutkimusajan parhaan tuloksen. Kertaakaan aikaisemmin ei tasavallan presidentti ole saanut yhtä hyvää tunnustusta työttömyyttä vastaan itse työttömiltä.

Taulukko 3. Työttömien käsitykset eri tahojen toiminnasta työttömyyden vähentämiseksi (todella vakavissaan + jokseenkin vakavissaan -osuudet) (%).

	k/96	s/96	k/97	s/97	k/98	s/98	k/99	s/99	k/00	s/00	k/01	s/01	k/02	s/02	k/03	s/03
Ay-liike.....	50	43	58	49	56	60	53	63	51	57	57	62	62	57	50	55
Tasavallan Pres.*.....	33	22	40	31	31	40	29	39	38	35	51	46	52	41	50	53
Työnantajat.....	24	22	29	32	33	41	27	37	27	40	30	36	33	29	29	41
Hallitus**.....	32	19	36	19	38	43	36	27	37	23	17	31	37	26	31	33
Oppositio.....	22	16	28	23	31	29	35	23	27	29	26	35	37	30	24	28
Suomen Pankki.....	20	18	16	18	18	25	17	12	18	14	9	22	12	17	13	15

s=syystutkimus ; k=kevättutkimus

* s/00 eteenpäin Tarja Halonen, sitä ennen Martti Ahtisaari.

** s/99 eteenpäin Paavo Lipposen II hallitus, sitä ennen hänen I hallituksensa, s/03 eteenpäin Matti Vanhasen hallitus.

Työttömien näkemykset ovat kauttaaltaan myönteisemmät kuin edellisessä tutkimuksessa, keväällä 2003. Näkemykset työnantajien toiminnasta ovat parantuneet eniten ja ne ovat nyt samalla tasolla kuin syksyllä 2000.

Taulukko 4. Työttömien käsitykset eri tahojen toiminnasta työttömyyden vähentämiseksi (vakavasti - ei vakavasti -osuudet) (%).

	k/96	s/96	k/97	s/97	k/98	s/98	k/99	s/99	k/00	s/00	k/01	s/01	k/02	s/02	k/03	s/03
Ay-liike.....	+4	-9	+22	+0	+13	+27	+11	+29	+6	+15	+15	+24	+24	+22	+4	+13
Tasavallan Pres.*.....	-31	-47	-17	-32	-35	-18	-43	-19	-20	-14	+3	-5	+9	-11	+4	+7
Työnantajat.....	-50	-55	-37	-32	-31	-18	-47	-26	-43	-19	-39	-26	-33	-39	-40	-16
Hallitus**.....	-32	-56	-26	-56	-21	-12	-26	-42	-23	-51	-65	-36	-23	-43	-34	-32
Oppositio.....	-50	-56	-38	-45	-30	-33	-19	-42	-39	-34	-42	-27	-19	-30	-44	-42
Suomen Pankki.....	-52	-48	-55	-54	-50	-40	-49	-59	-53	-58	-71	-53	-68	-54	-59	-65

s=syystutkimus ; k=kevättutkimus

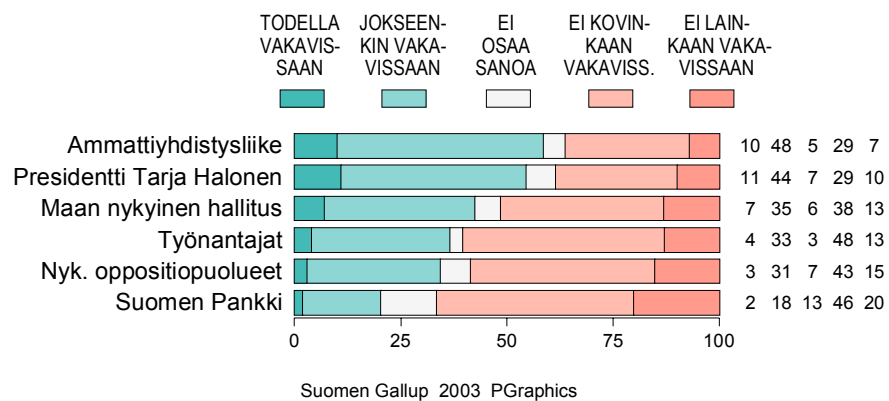
* s/00 eteenpäin Tarja Halonen, sitä ennen Martti Ahtisaari.

** s/99 eteenpäin Paavo Lipposen II hallitus, sitä ennen hänen I hallituksensa, s/03 eteenpäin Matti Vanhasen hallitus.

Kun myönteisistä ajatuksista vähennetään kielteiset, vain ammattiyhdistysliike ja tasavallan presidentti selviävät 'plussan puolelle' työttömien keskuudessa. Sekä hallituksen että opposition luvut ovat käytännössä entiset. Suomen Pankin toimintaa on arvioinut kriittisesti vielä useampi kuin keväällä.

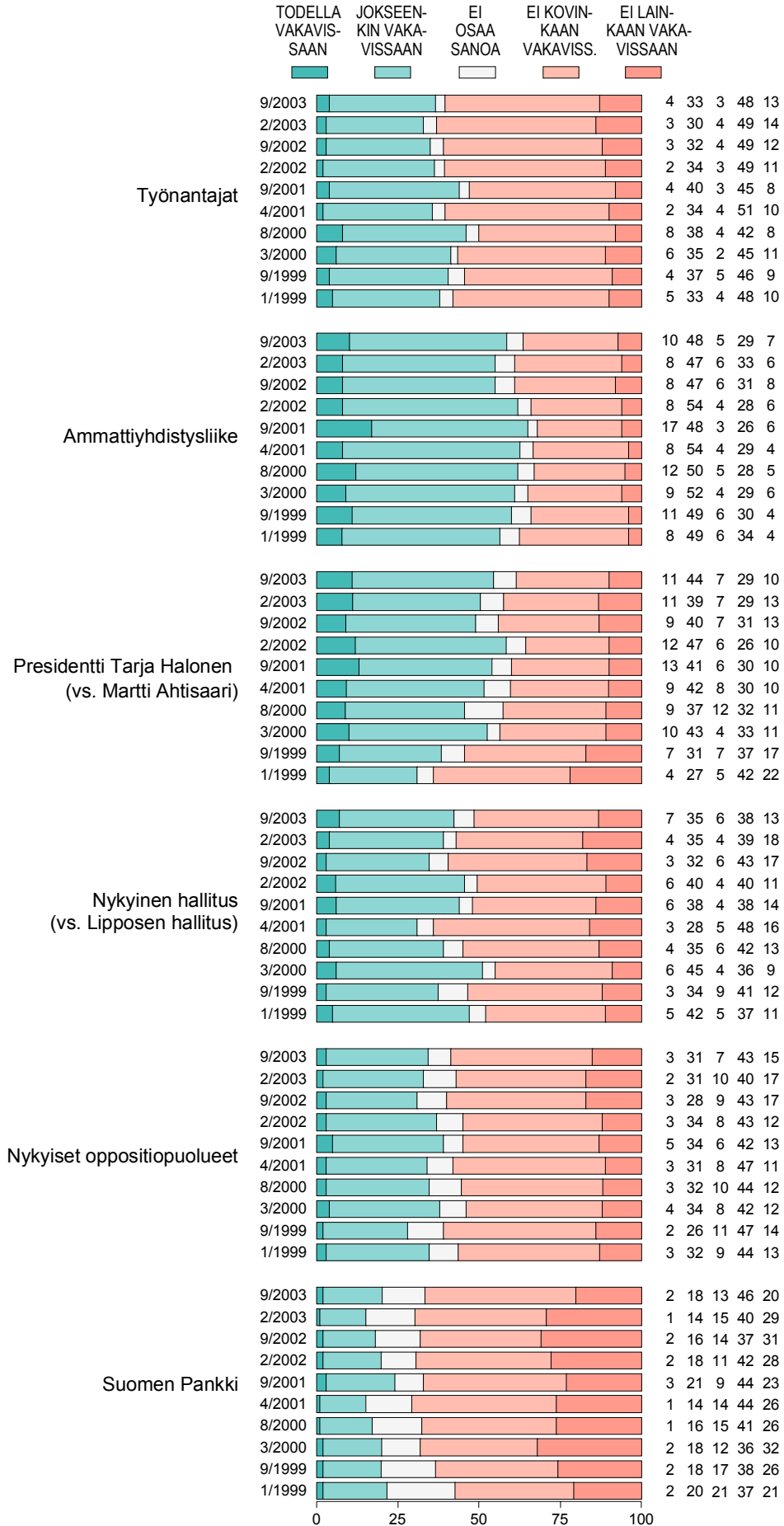
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 3. MITEN ERI TAHOT OVAT TOIMINEET TYÖTTÖMYYDEN VÄHENTÄMISEKSI (%).

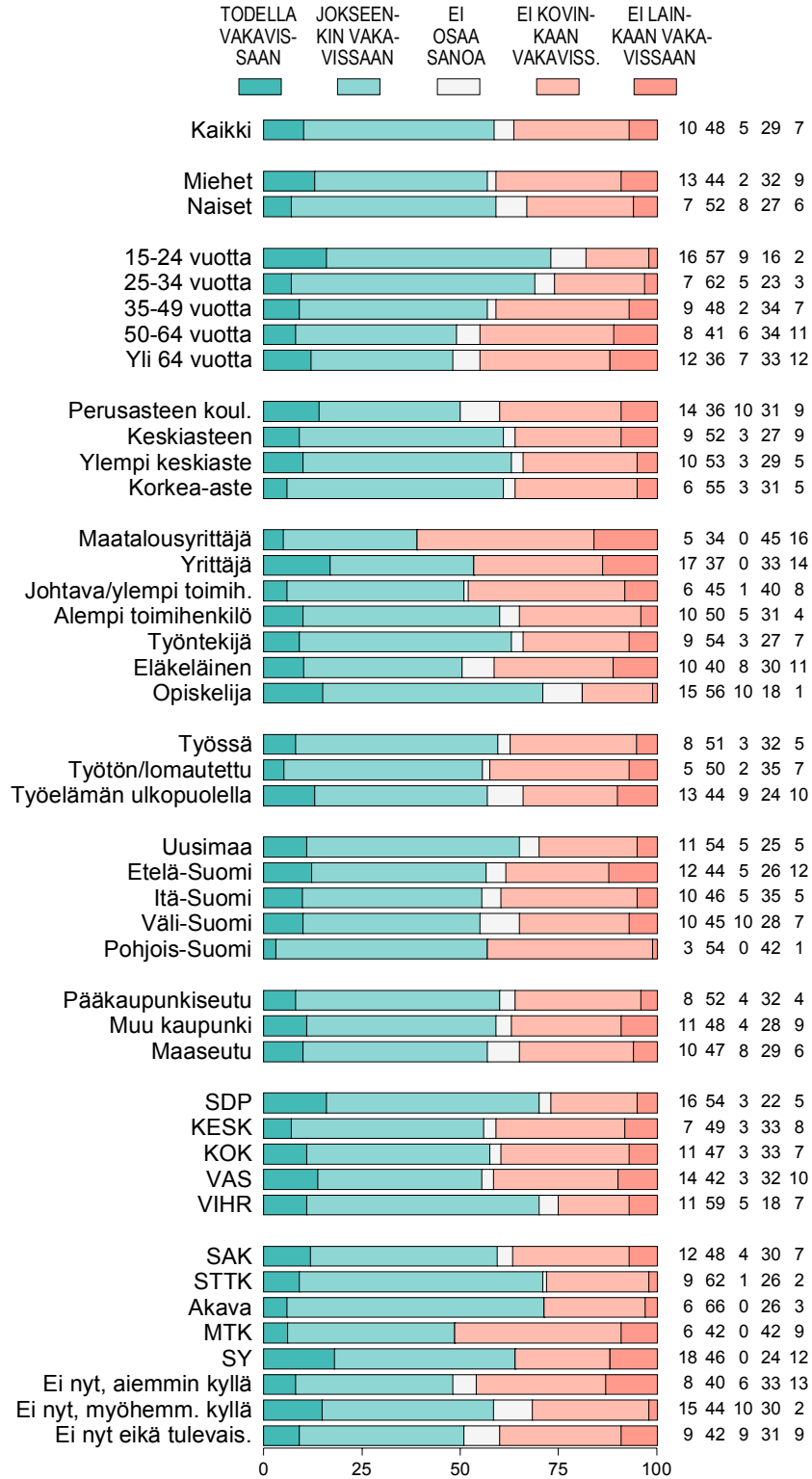
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 3t. MITEN ERI TAHOT OVAT TOIMINEET TYÖTTÖMYYDEN VÄHENTÄMISEKSI (%).

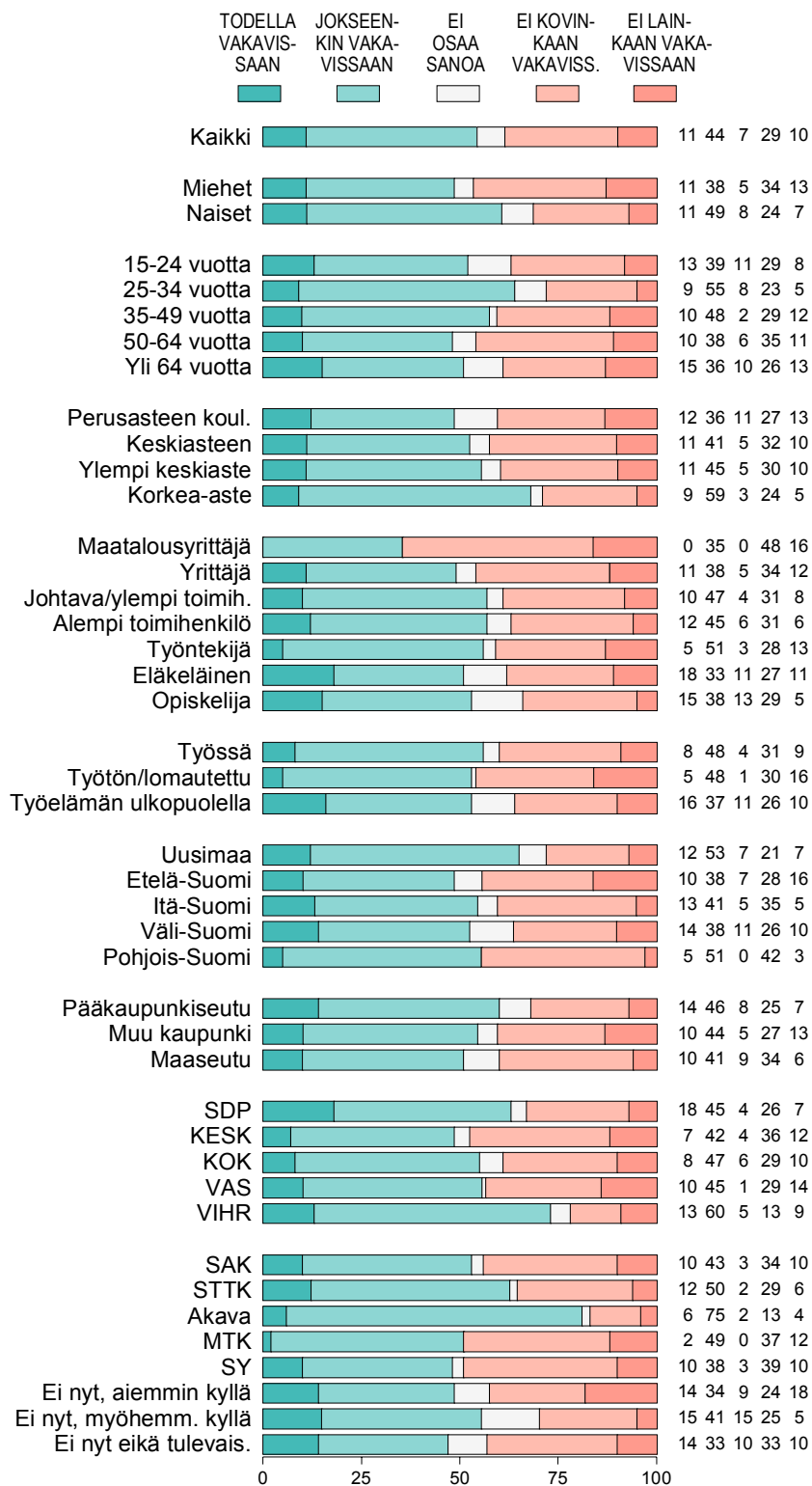
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 3-2. TOIMINTA TYÖTTÖMYYDEN VÄHENTÄMISEKSI: AM-
MATTIYHDISTYSLIIKE (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 3-3. TOIMINTA TYÖTTÖMYYDEN VÄHENTÄMISEKSI: PRESIDENTTI TARJA HALONEN (%).

Puolueiden palkansaajaidentiteetti

Vasemmistopuolueet palkansaajien takuumiehiä

Suomalaisten mielestä palkansaajien asiaa edistää parhaiten Suomen Sosialidemokraattinen Puolue. Kansalaisten enemmistön (56 %) mielestä sen hoidossa asiat edistyvät vähintään melko hyvin. SDP on ainoa ryhmittymä, joka saa kansalaisilta enemmän kiitosta kuin kritiikkiä tässä asiassa.

Toiseksi parhaiten palkansaajan asiaa puolustaa suomalaisten mielestä Vasemmistoliitto. Mielenpitoet sen työstä kuitenkin jakaantuvat vahvasti: 42 prosenttia kansasta uskoo sen hoitavan palkansaajien asioita vähintään melko hyvin, 49 prosenttia ainakin melko huonosti.

Kolmannelle sijalle asettuu Suomen Keskusta, joka syksystä 2000 lähtien on kansalaisten silmissä edustanut paremmin palkansaajien etuja kuin Kokoomus. Keskustan ja Kokoomuksen välinen ero on kasvanut. Keskustan arvosana on parantunut ja Kokoomuksen käytännössä huonontunut viime helmikuusta. Tosin enemmistö suomalaisista antaa molemmille puolueille kohtalaisen huonon arvosanan palkansaajien asioiden ajamisessa.

Vihreän Liiton palkansaajien asemaa koskevan työn arvostaa hyväksi runsas neljännes (28 %) eli vain kolme prosenttiyksikköä harvempi kuin Kansallisen kokoomuksen. RKP pitää perää - joka viides pitää sen työtä hyvänä.

Puolueiden ansiot palkansaajien asian ajajina arvioidaan suurin piirtein samantasoisiksi kuin keväällä 2003. Suomen Keskustan saamien arvosanojen paraneminen kuitenkin muodostaa tällä kertaa poikkeuksen sääntöön. Pitemmällä aikavälillä havaitsee, että huolimatta tyypillisestä mielipiteiden 'sahaamisesta', arviot ovat vuodesta 1998 olleet kokonaisuudessaan paranemaan päin.

SDP:n kyvykkyyden tunnustavat vilpittömimmin Akavan jäsenet, yrittäjät, alemmat toimihenkilöt ja pääkaupunkiseudulla asuvat. Puolueen omilla sekä Vihreän liiton kannattajilla on varsin hyvä kuva SDP:n toiminnasta. Mitä enemmän henkilöllä on muodollista koulutusta, sen todennäköisemmin hän antaa tunnustusta SDP:lle.

SDP:n kannattajat tyytyväisimpiä omaan puolueeseensa

Oheiseen taulukkoon on kerätty viiden puolueen kannattajien omasta ja neljästä muusta puolueesta palkansaajien asianajajina. Kullakin sarakkeella kerrotaan kyseisen puolueen kannattajien ilmaisema arvostus riveillä mainituista puolueista.

Itseisarvoltaan suuri ja etumerkiltään positiivinen luku tarkoittaa sitä, että myönteisesti ajattelevien suhteellinen osuus ylittää kielteisten näkemysten määrän. Negatiivisella etumerkillä varustetut, itseisarvoltaan vastaavankokoiset luvut kertovat päinvastaisesta tilanteesta. Arviot 'omasta' puolueesta on lihavoitu.

Taulukko 5. Eri puolueiden kannattajien käsitykset puolueiden kyvystä hoitaa palkansaajien asemaa koskevia asioita (erittäin/melko hyvin - melko/erittäin heikosti -osuudet) (%).

	SDP	KESK	KOK	VAS	VIHR
• SDP	+43	+20	+26	+8	+46
• Vasemmistoliitto	+1	-15	-11	+37	+34
• Suomen Keskusta.....	-31	+33	-28	-62	+5
• Kansallinen Kokoomus.....	-44	-10	+27	-68	-47
• Vihreä Liitto	-45	-36	-49	-50	+38

SDP:n kannattajilla on myönteisimmät omaa puoluetta koskevat arviot. Tosin vihreiden ja vasemmistoliittolaisten käsitykset omasta puolueestaan ovat myös varsin positiiviset.

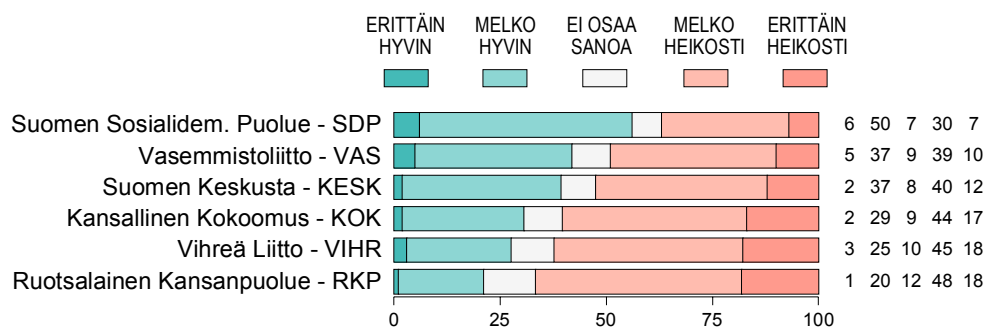
SDP kuitenkin kerää kiitosta yli puoluerajojen. Jokaisen suuren puolueen kannattajien joukossa SDP:n työtä arvostavia on vähemmän kuin niitä, jotka löytävät siitä korjattavaa tai parannettavaa.

Varsinkin vihreät pitävät SDP:n tavasta ajaa palkansaajien asioita. Tosin jo heidän perusasennoitumisensa on positiivisempaa kuin muiden puolueiden kannattajilla, sillä vain Kokoomusta koskeva indeksoitu mielipide on etumerkiltään negatiivinen.

Perinteisten vasemmistopuolueiden kannattajat löytävät oikeistosta vähemmän kehuttavaa kuin oikeisto vasemmistosta. Varsinkaan vasemmistoliittolaiset eivät näe Kokoomuksen ja Keskustan toimintatavoissa kovinkaan paljon hyvää, indeksit -68 ja -62. Vihreä liitto ei saa juurikaan enempää tunnustusta, vaikka vihreät itse arvostavat Vasemmistoliittoa kovasti. Myös sosiaalidemokraatit suhtautuvat epäillen muiden kuin oman puolueensa ja Vasemmistoliiton työhön palkansaajien puolesta.

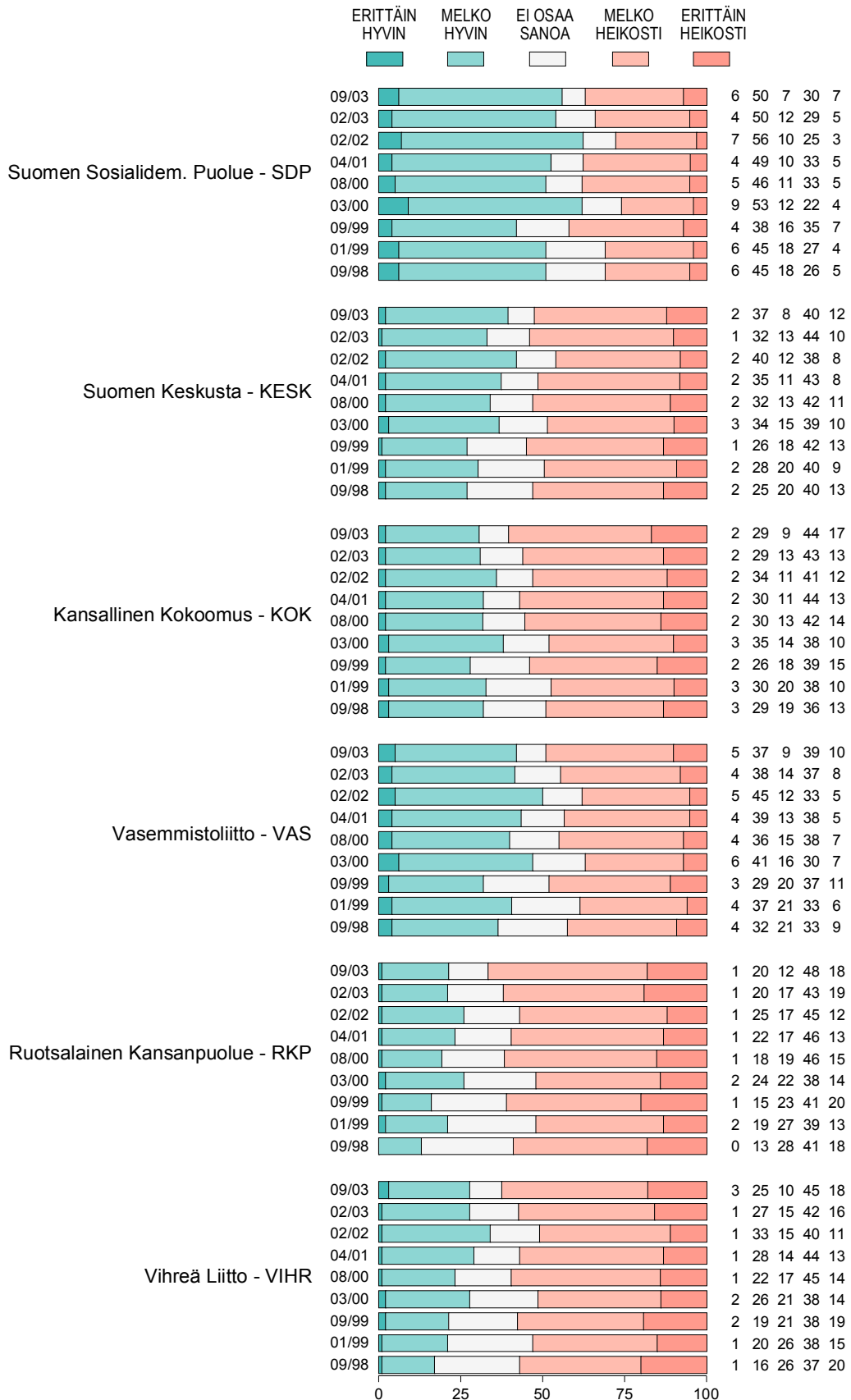
Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 4. KUINKA HYVIN ERI PUOLUEET HOITAVAT PALKANSAAJIEN ASE-
MAA KOSKEVIA ASIOITA (%).

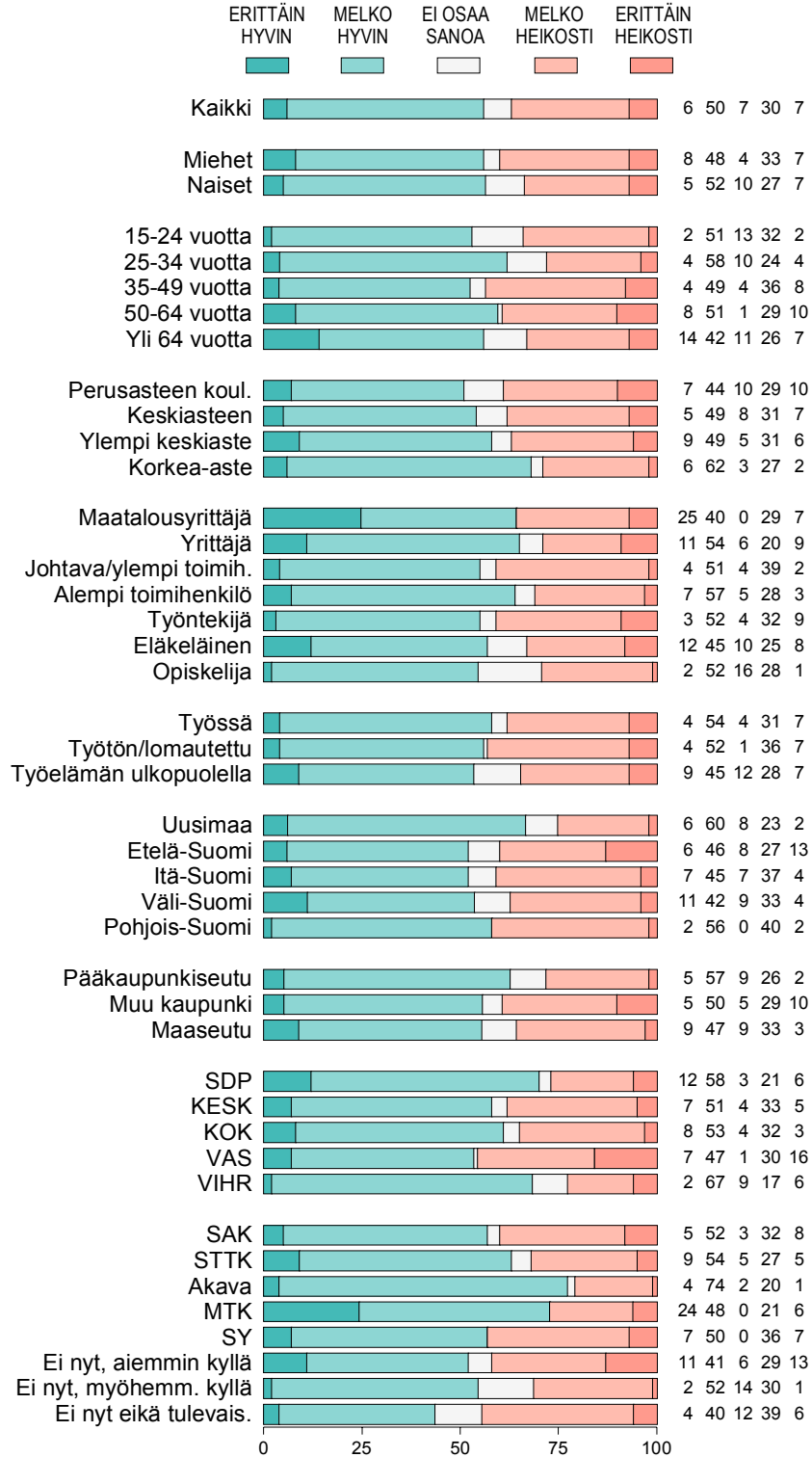
Suomen Gallup 2003 PGraphics

Kuvio 4t. KUINKA HYVIN ERI PUOLUEET HOITAVAT PALKANSAAJIEN ASE-
MAA KOSKEVIA ASIOITA (%).

Työmarkkinailmasto 9/2003

Kuvio 4-1. KUINKA HYVIN ERI PUOLUEET HOITAVAT PALKAN-
SAAJIEN ASEMAA KOSKEVIA ASIOITA: SDP (%)

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Hakaniemenranta 1, PL 157, FIN-00531 Helsinki, puh (09) 77211, fax (09) 7721 447, internet: <http://www.sak.fi>

Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf

Hagnäskajen 1, PB 157, FIN-00531 Helsingfors, tel (09) 77211, fax (09) 7721 447, internet: <http://www.sak.fi>

The Central Organisation of Finnish Trade Unions SAK

Hakaniemenranta 1, P.O. Box157, FIN-00531 Helsinki, phone +358 9 77211, fax +358 9 7721 447, internet: <http://www.sak.fi>